

Naujienų Antroji Dalis

NR. 467

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XV METAI

JONAS VALAITIS

Kapso pastabos dėl aukštaičio "Jo Sužadėtinės"

(DIENRAŠČIO "DRAUGO" ATKARPOJE SPAUSDINAMAS
PREMIJUOTAS JUOZO SVAISTO ROMANAS)

IV.

Betgi Lazenkų parkas tai vieta su buv. Lenkijos karalių rūmais ir Belvederio rūmais — generalgubernatoriaus rezidencija. Čion ir iš eilinių žmonių nebetkas buvo įleidžiamas, pvz., nebuvo įleidžiami žydai. Tinkamos žemės ūkio parodai vietos galėjo būti pvz. Mokotovo laukai Marszałkowskos gatvės pabaigoje arba istorijoje garsėjusi Saso pieva (Saska kempa) Pragoje — varšuviečių gegužinių vieta, kur senovėje susirinkdavo bajorai dalyvauti seimuose karaliui rinkti. Pragoje buvo ir Veterinarijos Institutas. Kiek galima spėti iš romano veikėjų (Kudirkos, Gaidamavičiaus) elgesio, romano autoriui buvo svarbu jaunus studentėlius nuvesti pas čigones, kad jos pasakytų: "Ką žvaigždės kalba?" Betgi, jei jau buvo toks reikalas, tai čigonė galėjo pasakyti, ką žvaigždės kalba ir įprastinėje didmiesčių "tolkučkoje" — Varšuvoje tokia vieta buvo Geležiniai Vartai (Zelazna Brama). Šia proga kažkaip savaime išskyla klausimas, kodėl studentai Kudirka ir Gaidamavičius, užuot būrę ateitį pas čigonę ūkio parodoje, nesidomėjo pvz. muzėjais (buvo garsus muziejus "Przemysłu i Rolnictwa"), nesidomėjo teatrais (garsėjo operetė "Nowosci"), muzika (buvo pasaulinio garso Filharmonija), menu — Dailių Menų Paskatos Rūmai (Zachęta Sztuk Pięknych), kurie savu laiku garsėjo Mateškos Žalgirio Kautynių paveikslu.

Neabejotinai yra pramanyta ir realybėje ypač anuomet Lenkijoje vargu iš viso galėjusi būti tokio tipo mergina, kaip socialistų revoliucionierių aktivistė Hania, sudariusi progą V. Kudirkai pareikšti, tarsi, savąjį politinį nusistatymą taip: "Man daug aiškesnis Karolis Kautskis. Patariu ir tamstai pasiskaityti. Ten bent neskelbiama, kaip "Kommunistų Partijos Manifeste", prakeiktoji proletariato diktatūra ir klasių bei visuomenės sluoksnių kova. Pusė bėdos, jei ta kova būtų numatyta tik prieš turtinguosius ir ekspluatačius. Dabar nukreipta prieš visus — net kitaip manančius". Be abejo čia yra pateikiamas V. Kudirkos tariamasis ano meto politinis nusistatymas, priderintas prie

šių dienų pilkosios kasdienybės.

Pati Hania, gal būti, galėjo priklausyti ND-kams (Narodowa Demokracja) arba PPS-ams (Polska Partia Socialistyczna), bet ne socialistų revoliucionierių partijai, kuri Rusijoje tepradėjo veikti 1900 metais, o čia turime dar tik tai 1881 metus. Iš viso lenkės revoliucijoje buvo retos išimties.

Kas dėl Hania rekomenduotos grafo Moscikorskio dukters Lioretos, kuri, laikydama baigiamuosius egzaminus iš gimnazijos kurso suklupo, ir Kudirka buvo pasiūlytas vasaros atostogomis paruošti brandos atestatui, tai čia jau yra atvejis, reikalingas atitinkamų pastabų.

Kad arti, apie 20 verstų nuo Varšuvos, būtų buvusi grafo Moscikorskių rezidencija — "didžiulis turtingas dvaras", girdėti neteko ir neįtikėtina, nes artimų Varšuvai vietų žemės buvo nederlingi smėliai ir grafo dvarams netiko. Bet klausimo esmė čia ne tame, ar toks dvaras buvo ar ne, o tame, ar ano meto grafo lenko dukterė net retos išimties atveju galėjo būti ruošiamas eksternais egzaminams br. atestatui.

Čia reikėtų turėti galvoje ne tik grafičių neprilygtamumą laikantiems egzaminus eksternais br. atestatui, bet ir tautai, kad Varšuvoje dar ir po lenkmečių lenkai tebeturėjo savas lenkiškas gimnazijas, mergaitėms su atitinkamais pensionatais, ir kuriai nors moksle nepažangiai grafaitei nebūtų buvę tikslo ir sekmės laikyti baigiamuosius egzaminus su eksternais prie rusų valstybinių gimnazijų. Tiesa,

(Tęsinys 3-me psl.)

DIENŲ SKEVELDROS

1.
"Vienybėje" ėjo serija itin įdomių straipsnių "Spaudos problemos". V. Meškauskas teigė, be kita ko, kad "spauda geriau už rašytą konstituciją budi pagrindinių žmogaus teisių sargyboje", o "Lietuvoje neturėjome spaudos laisvės, nes tos teisės buvo pamintos tariamam valstybės ir tautos labui" (žr. "Vienybė", 1959. 5. 1.).

Atsitiktinai pateko į rankas senas (nesgi 1957 m. Nr. 3) "Pergalės" žurnalas ir ten str. "Susitinkant su šveiku", J. Šimkus rašo:

"Pamenu vieną epizodą iš buržuazinės Lietuvos spaudos gyvenimo. Kai kurie draugai buvo sumanę "Šveiko nuotykius" išversti į lietuvių kalbą ir išspausdinti, pirmiausia, kuriame nors laikraštyje, o paskiau atskira knyga. Taigi, kukli šveiko figūra, labai panaši į anuomet populiarus kino herojaus Patašono figūrą, pasirodė prie Lietuvos respublikos ribų. Ir ką jūs manote! — Lietuvos dvasinio gyvenimo tvarkytojai nedavė šveikui vizos įžengti į mūsų kraštą. Lietuvos buržuazijai jis pasirodė pavojingas.

— Nebūk, tamsta, savo krašto priešas! — gana griežtai pasakė man karo cenzorius Burokas, kai aš pasiteiravau, ar būtų leista spausdinti "Šveiko nuotykius".

— Bet šveikas kalba ne apie mūsų kraštą, jis pavojingas tik austrams. — bandžiau šveikiškai aiškinti cenzoriui.

— Nebūk, tamsta, naivus, — įspėjo mane smetoniškas majoras, daug kuo panašus į "Šveike" pavaizduotą leitenantą Dubą — čekų tautos išgamą.

Niekas negina cenzoriaus mjr. Buroko (savo keliu bene buvusio "Kario" redaktoriaus?!), bet ir "drg." Jonas

(Šimkus) mažiausia turi teisių ką nors kaltinti, nes jis ne tik išpažįsta raudonąją cenzūrą, bet... 1941 m. birželį ėjo NKVD-isto pareigas, ir tai areštuojant ir tremiant... spaudos žmones.

Be pacituotų, dar teisingi (iš viso ilgo straipsnio!) yra ir šie keli žodžiai:

tiesos "bijojo ir bijo visoks oficialus, ant pjedestalo statomas kvailumas", o ypač partinis kvailumas.

Ana, "Pergalės" Nr. 10 (1958 m.) K. Ambrasas ("Dar keli literatūros kritikos klausimai") mini vieną okupuotos Lietuvos pradantį dramaturgą, bet seną partijos narį, kuris susilaukęs neigiamo "Versmės" įvertinimo, čia pat kritikus Lankutį ir Vaišytę apskundė... Lietuvos Komunistų Partijos Centro Komitetui, o spaudai išsiuntinėjo įspėjimus, kad "kol nebus šis dalykas išspręstas, prašau recenzijų bei užuominų apie dramą nespausdinti".

2.

Kartą jau įbridę, pasiturlenkime ir giliau po okupuotos Lietuvos spaudą. Va, J. Dovydaitis (atsiprašęs partiją už laisvesnį pagalvojimą Kauno "Tiesoje") savo "Rašytojo pastabose" sustoja ties "Purviniais žiedais". Išgiria miliciją, prokuratūrą ir kt. "tarybinės drausmės organus". Kuria proga? Ogi, kaip pasirodo, Kaune veikė užpuolikų gauja. Keista gauja, nes "ant teisėjo stalo guli naganas, kuriuo jie grasindavo užpuoliams. Naganas senas, sugadintas ir be šovinių. Iššauti iš jo negalima, nes jis neturi kai kurių spynos dalių".

Dar "ant stalo guli ir du atbukę peiliai, kuriais net pietuką nudrožti neįmanoma. Peilius jie pasivogė valgykloje, kur, išgėrę pusbutelį degtinės, išėjo į "žygį", — pastebi pats J. Dovydaitis.

(Tęsinys 2-me pusl.)

Istorija vis kartojasi...

NAUJIENŲ KILSĖ.

Vienas iš "gaujos" jaunuolių 16 m., visi kiti 16-18 metų. "Gauja" iš 11 narių: "jie dienos metu dirbo fabrikuose, o vakarais lankė vidurines jaunimo mokyklas". Vai, jie turėjo keletą valandų laisvų, ir stengėsi kuo nors tą spragą užkimšti. Čia įdomiau sustoti ties J. Dovydaičio paraštinėmis mintimis. Ir taip,

"be nuotykių literatūros jaunuoliai neišsivertė ir neišsivers! Duokit jiems knygą apie drąsiųjų žygius! Bet duokit jiems apie tokius, kurie panašūs į juos, kurie gyvena ne Main Rūdo prerojose, o 1959 metų Kauno mieste!

Kauno vaikinai ieško tokių knygų. Bet originalių nėra, verstinės jau po kelis sykius perskaitytos.

Ir jie pradeda ieškoti to, ką sunku gauti, stvarsto prieškarinius leidinius, skolina vienas kitam. Jie godžiai skaito. Jie net moka nuomos pinigų už kriminalinius romanus".

"...jaunimo tarpe labai brangi prekė yra tie prieškariniai leidiniai, kuriuose garbinami drąsūs vagys, įžulūs banditai, nuostabūs džentelmenai — sukčiai, briliantų ir gražių moterų grobikai".

"Neseniai buvau Kaune. Susitikau su jaunuoliais, gerais ir nelabai gerais. Mačiau ir jaunus nusikaltėlius. Kokia šventa maldaknygė buvo jų rankose aptrinšęs prieškarinis kriminalinis romanas! Jo puslapiai vos laikosi. Dešimt kartų jis klijuotas ir tvarkytas! Ten, kur puslapis visiškai suplyšo ar nuo rankų pirštų išsityrynė, ten rūpestinga, gražia, rašysena perrašytas Arsenijaus Lupeno — vagies džentelmeno eilinio nuotykių epizodas ir įklijuotas į knygą. Kad tik pasakojimo gija nenutrūktų!

Už menkučiukę knygpalaike, apie tai, kaip kažkas kažką vikriai nuuodijo arba pasmaugė, moka po 25-50 rublių!

Kalba, kad Kauno priemiesčiuose veikia ir slapti knygynai, slėpiningi literatūros sandėliukai, kuriuose jaunuolis už 3-5 rublius gali išsinuomoti porai dienų prieškarinį kriminalinį romaną".

J. Dovydaitis visai žmogiškai išvedžioja:

"...rodosi, kad šiuo konkrečiu atveju mūsų smalsiam jaunuoliui reikia savos, originalios, auklėjančios (bet tik ne įkyrios, didaktiškos, snaudulį įvančios!) nuotykių žanro literatūros".

3.

Deja, veltui J. Dovydaitis ieško jaunimui tinkamos literatūros. Nėr jos ir senimui. Nėra tikrosios. O nuo partinės ir šuo mylios lankėiu bėga.

Ana, "Literatūroj ir Mene" (Nr. 14, žr. str. "Kad rytojus būtų artimesnis") "visu partijos budrumu" klausia:

"Sonata ar džazas? Gorkis ar Kafka?"

Laisvas klausytis, laisvas galvoti ir laisvas ryžtis žmogus, aišku, atsakys:

— Abu labu (praverčia)!

Anapus auga vienašališkas žmogus, lyg medis iš anksto savo viršūne ing purviną patvorį palenktas.

Čia atsakymu į "L. ir M." klausimą — "Sonata ar džazas?" — gali būti Stravinskio nuomonė apie "muziką į rytus nuo NATO" (žr. "Observer", 1959. 4. 12.):

"Bičiuliai, kurie dalyvavo dabartinės muzikos kongrese, įvykusiame 1956 m. spalį Varšuvoje, pasakojo, kad mano muzika, oficialiai sovietų bloke boikotuojama, randa entuziazmo tarp anų šalių kompozitorių. Deja, mano muzika jiems ten jokiū būdu neprieinama: nei plokštelėmis, nei gaidomis. Toks pat likimas ir Weberno, Schönbergo ir Bergo muzikos".

Stravinskio žodžiais, Rusijos "muzikos izoliacija" trunka jau 30 metų. Daug girdima apie rusus virtuozus - smuikininkus, pianistus, orkestrus. Bet ko jie virtuozai? Paties instrumento, — tai ne kas! Viską suglaudus, rusai iš XIX amžiaus muzikos dar nėra išėję.

"Daug kartų, — pasakojo Stravinskij: — buvau klausiamas, ar sutikčiau diriguoti orkestrui Sovietų Sąjungoj. Deja, dėl grynai muzikinių priežasčių to nesiimčiau. Sovietų orkestrai neatlieka nei mano, nei trijų Vienos muzikų kūrinių, ir nesugebėtų išspręsti paprasčiausių ritmo, kurį įvedėm prieš pusamžį, problemų. Tokių kliūčių per kelias repeticijas nepašalinai, reikia mažiausia 20 metų tradicijos".

Tas pats buvo ir Vokietijoje, kai ją valdė Hitlerio diktatūra. Be kitų, drausta Stravinskio "Kareivio istorija", Schönbergo ir kt. modernistų kūryba, ir pirmaisiais po kapituliacijos metais Vokietijos orkestras ir atskiri atlikėjai negalėjo susigaudyti, nors ir turėjo geriausių intencijų.

Stravinskio nuomonė tinka ir kitoms kultūros anapus geležinės uždangos sritims. Vai, ne be pagrindo okupuotos Lietuvos rašytojų sąjungos dramaturgų sekcijos susirinkime - pokalbyje... su ilgesiu pažvelgta į Vakarus (cituojų "L. ir Meną" Nr. 15):

"Kaip vieną iš priežasčių, slopinančių dramaturgų kūrybinį aktyvumą, pokalbio dalyviai — V. Suchockis-Audronaša, A. Liobytė ir kt. — nurodė sunkų pjesių kelią į skaitytoją. Norint pakelti bendrą dramaturginę kultūrą, supažindinti scenai rašančius autorius su geriausiaisiais veikalais, su ama-

GALAS DANGAUS KARALYSTEI ŽEMĖJE

Keturioliktasis Dalai Lama apleido savo kraštą. Jei jis kada ir besugrįžtų, jis niekad neberastų tokio Tibeto, kokį paliko.

"Progresas" pasiekė Azijos širdį

Tibeto įvykiai, kurie priverstė prie Keturioliktojo Dalai Lamos bėgimo, prasidėjo 1950 m. lapkričio 2 dieną. Tą dieną prasidėjo tai, kas iš pat pagrindų sukretė nuo senų senovės "pasaulio čiukure" trijų milijonų gyventojų apgyventą kraštą — Tibetą. Nuo tos dienos į Tibetą buvo atgabentas "progresas".

Tibeto kraštas yra pačiame Azijos kontinento centre, — tikriau pačioje Azijos širdyje, aukštoje šaltoje plokštumoje tarp Kunlun kalnų šiaurėje, Karakorum kalnų vakaruose, Himalajų kalnų pietuose ir Tanglha rytuose.

"Progresas" aną lapkričio dieną atidardėjo į Tibetą sunkvežimiuose, kulkosvaidžius vežinas. Jis atvežė pilnus sunkvežimius skambių pažadų, techniką ir civilizaciją, — tokius dalykus, kurių tibetiečiai nebuvo girdėję, nežinojo ir žinoti nenorėjo. Nes tas "progresas" negalėjo nuslėpti tiesą, kurią tibetiečiai per amžius gerai pažinojo — k a r e i v i u s ir nekenciamus kinus, iš senovės troškusius Tibetą valdyti. Tas jų troškimas, padabintas raudonomis vėliavomis, pasirodė daug atkaklesnis ir plėšresnis, negu buvęs iki šiol.

Dievui pabėgus, kas belieka iš jo karalystės?

Staiga visa senovinė Tibeto kultūra atsidūrė pražūties pavojuje. Tą patį lapkričio mė-

to paslaptimis, reiktų daugiau leisti pasaulinės dramaturgijos kūrinių".

Ilgesys ir — gyvenimo pančiai... Visko anapus galima tikėtis, bet tikrovė pralenkia bet kokią fantaziją. Va, str. "Literatūra tikrinti gyvenimu" ("L. ir M." Nr. 15). Pasirodo, kad ir kritikai privalo "įsikurti" (metams, pusmečiui ar pan.) kolchozuose, fabrikuose ir kt. gamyklose. Ir dar privalo... džiaugtis, nes, girdi, "ši priemonė įgalins kritikus susipažinti ir su gyvenimu, ir su rašytojo darbo metodu". Dar daugiau:

"Susirinkime kalbėjęs Rašytojų sąjungos Valdžios sekretorius Alf. Bieliauskas pažymėjo, kad kritikai tokiu būdu vertinimo kriterijų galės patikrinti gyvenimo faktais, išvykose jie galės susitikti su skaitytojais ir pokalbiuose išgirsti jų atsiliepimus apie vieną ar kitą kūrinių".

Vakaruos kritikas yra kūrėjo bičiulis, o anapus... "partinis budrumas" (gali tarti: slaptosios policijos agentas!).

J. Cicėnas

nesį (1950 m.) Keturioliktasis Dalai Lama priverstas buvo bėgti ir, pabėgęs per Gyangtse, pasiekė Indijos sieną, bet jos tada neperžengė. Kinai jį įtikino, kad Dalai Lama yra neliečiamas, tai ir jie jo neliešia. Jis grįžo atgal į Lhasą. Bet kai dešimčiai tūkstančių kulių (kinų darbo vergų) pradėjo nuo Kinijos pasienio gilyn į Tibetą statyti didingas autostradas ir "svetimųjų velnių" (taip Tibete vadinami kinai) išdidumas darėsi vis akiplėšiškesnis, daugelis kalnuose gyvenančių genčių stvėrėsi ginklo. Pirmiau nei raudonieji kinai suskubo griebtis baudžiamosios ekspedicijos, Dalai Lama pabėgo antrą kartą, ir šį kartą peržengė Indijos sieną...

Dar Dalai Lamai nespėjus Indijos sienos peržengti, prosenovinė Tibeto kultūra jau gulėjo griuvėsiuose...

Politika pagal "orakulo" pranašystes

Tibeto sostinės Lhasos gatvėmis šliaužia vaiduokliška vežimų vilkstinė. Vilkstinės viduryje, lyg labai girtas, šliūtinuoja jaunas vienuolis su pastyrusiomis stiklinėmis akimis. Jis šūkauja palaidus, be sąryšio ir prasmės, sakinius ir žodžius. Tai Tibeto valstybinis "orakulas", oficialus pranašas, per kurio burną dievas kalba... Atsižvelgdamas į tą "kalbą", Dalai Lama daro savo sprendimus. Tas pats valstybinis orakulas 1950 metais patarė Dalai Lamai bėgti ir vėliau grįžti. To paties orakulo buvo padaryti Tibeto politiniai nutarimai, kai Dalai Lama, kinų komunistų spaudžiamas, keliavo į Pekiną Kinijos "Liaudies Kongreso" rinkti.

Sako, kad tas pats orakulas ir šį kartą Dalai Lamai pataręs bėgti nuo savo naujųjų ponų iš Kinijos, kurie atsikraustė į Tibetą sugriauti jo senąją santvarką ir patį valstybės "orakulą" amžinai nutildyti.

Kur dievai valdo, o žmonės klauso

Tibetiečiai turi vieną didelį pasididžiavimą prieš kitus, — tai kad jų kraštą dievai valdo. Ir tie dievai nėra kur nors toli ar aukštai, nepasiekiami ir nematomi danguje. Jie gyvena dūšia ir kūnu, kaip ir paprastieji mirtingieji žmonės, savo žmonių tarpe. Jie kaip ir žmonės gimsta ir miršta, bet jie nėra mirtingi, nes kai vieno dievo žemiškasis kevalas numiršta, tai tuo pačiu metu kur nors gimsta kūdikis, kuriame tas pats dievas įsimeta toliau gyventi.

Aukščiausių laipsnį Tibeto žemiškųjų dievų hierarchijoje

(Tęsinys 11-me psl.)

(Tęsinys iš 1-mo pusl.)

lenkų gimnazijos Varšuvoje buvo privatinės be Rusijos valstybinių teisių, bet aukštajam mokslui tęsti lenkai vykdavo į lenkišką užsienį — į Krokuvą. Neabejotina, kad grafitė Lioreta turėjo būti ne rusų, o lenkų gimnazijos mokinė, tad V. Kudirka, ėjęs mokslą rusų kalba ir pagal rusų gimnazijos programą jau ir dėlto nebūtų buvęs pilnai tinkamas korepetitorius lenkei grafaitei. V. Kudirka galėjo būti ir buvo tinkamas korepetitorius nepažangiems moksleiviams Lietuvos lenkų dvaruose.

Iš grafo Moscikorskio dvaro viename savo laišku Varšuvon Haniai V. Kudirka ir taip pats apie save pasisako: "Nemėgstu girtis ir apie save daug rašyti. Bet ta proga tenka pasisakyti, kad aš nors ir ne tuluotas, bet laikomas sostinės "jūtu".

Tatai jau ne tik V. Kudirkai nepritinkąs, bet ir neįtikėtinas pagyras, nes iš viso Varšuvoje neteko girdėti, kad pirmaujančius balių bei pokylių dalyvius kas vadintų "liūtais" — galėjo būti vadinami balių karaliais taip, kaip medžioklių pirmaujančius vadindavo medžioklių karaliais. Be to ir fizinės sudėties atžvilgiu V. Kudirka — nedidelio ūgio ir ne atletiškos sudėties negalėjo būti liūtas. Būtų už šio rašinio ribų išsamiau vertinti grafitės Lioretos ir V. Kudirkos santykių epizodą, pasibaigusį Lioretos savižudybe — šūviu tiesiog į širdį. Čia nebent tikrai tiek galima būtų tarti, kad tatai jau turėtų būti sunkiai suderinama su paties autoriaus užsibrėžtu tikslu, kad jo veikalas "atsiremia į tikrus gyvenimo faktus ir žmones".

Neįtikėtinas V. Kudirką reikalo pažeidžiantis "pokštas", kai Kudirka yra tardomas dėl kratos metu rasto kratą įspėjancio raštelio su anoniminiu parašu "Vienas iš draugų".

— Ką gi tai reiškia? Kaip dabar pasiaiškinsi?

Kudirka atvirai nusišypsojo. — Labai paprastas dalykas. Čia tik pokštas.

— Koks pokštas?

— Nagi Prima aprilis!

— O kas tasai "vienas iš draugų"?

— Spėju, kad Artychovičiūtė...

Vadinasi, Kudirka išduoda savo širdies draugę ir geradarę Hania: "Po Kudirkos parašu, patvirtinančiu parodymą, tardytojas pridėjo: "Papildomai apklausinėti dar Artychovičiūtę ir Gabrielių Oleškevičių".

V. Kudirka nugabenamas į tvirtovę (Citadelę) ir patalpnamas su kriminaliniais į kamara, kurioje "normaliai būna aštuoniolika kalinių, o dabar keturiasdešimt vienas".

Kriminalinių kalinių elgesys su politiniais čia romano autoriaus sutirštinamas taip, kad kriminalinių kalinių "daugelis tyčia gadina orą, kad "ponams" arba vadinamiems "frakams" būtų maloniau".

Iš tikrųjų gi Varšuvos Citadelėje, o ir kitur Rusijos tvirtovių kalėjimuose politiniai kaliniai tardymo metu buvo laikomi atskirose kamerose po vieną. Jeigu ir būdavo išimčių, kad politiniai buvo laikomi su kriminaliniais, tai ne tardymo metu ir ne tvirtovių kalėjimuose.

Prašalintas iš universiteto studentas V. Kudirka ir žiemos metu kurį laiką Zapyš-

kyje naudojosi klb. Kolytos globa ir čia jau "Aušros" paveiktas bodisi Aukštadvario lenkiškomis nuotaikomis: "Jaukesnis dabar "Kunigo" kalnas ir Nemunas. Nors jis dažnai patamsčjęs, rūstus, bet tyliai, gaudžiai atsiliepia iš jo poeto dvasia.

Op! op! Kas ten?.. Nemunėli!

Gyvasis Maironis irgi prasmingai kalba:

Mylėk, lietuvi, tą brangią žemę,

Kur tavo bočiai nuo amžių gyveno".

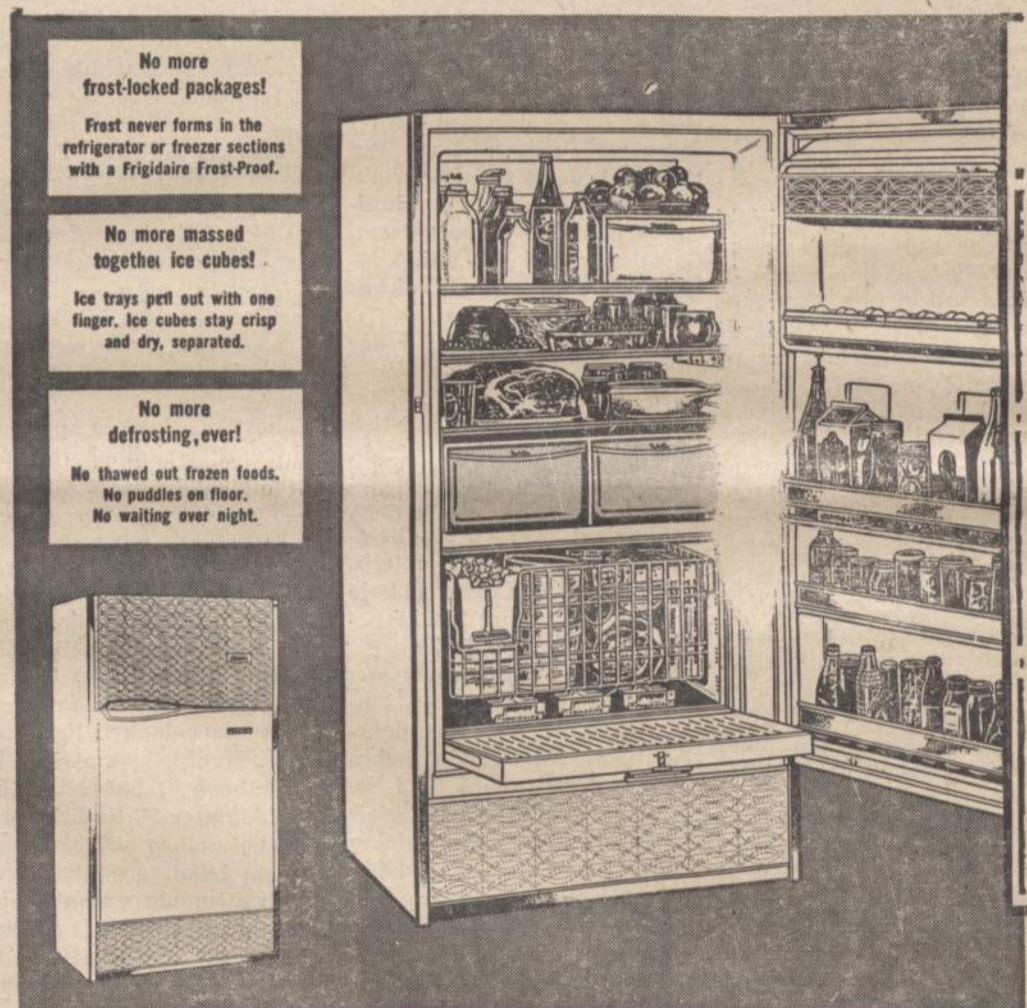
Betgi, ar neperanksti čia V. Kudirka prabyla Maironio eilėmis?

Čia bus dar tikrai 1886 metai. "Aušroje" buvo išspausdintas vienu vienas Maironio eilėraštis "Miškas ūžia, verkia, gaudžia", tilpęs 1885 metais, o poezija (poema "Tarp skausmų į garbę" ir "Pavasario Balsai") buvo išleista tikrai 1895 metais, vadinasi, apie 10 metų vėliau.

Geroką laiko tarpą savybėje kankinęs dėl nutraukto medicinos mokslo, studentas V. Kudirka nusistatė įteikti malonės prašymą pačiam carui Aleksandrui III, kad galėtų sugrįžti į universitetą.

Yra tiesa, kad V. Kudirka kreipėsi su prašymu į patį carą (Tęsinys 4-me pusl.)

Now at SOLTIS

12.4 cu. ft. Model FP-124-59

Now the Frigidaire Sheer Look goes feminine for your kitchen with new Lacework Styling. Choice of five gay colors or Snowcrest White Dulux finish.

FRIGIDAIRE ADVANCED APPLIANCES DESIGNED WITH YOU IN MIND

SOLTIS

HOME APPLIANCES AND FURNITURE

2647 West 51st Street

Tel. HEmlock 4-7095

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

ra, bet sunkiai įtikėtina, o ir neteko girdėti, kad prašymas būtų buvęs įmestas į karietą gatvėje. Čia rašančiam buvo progos matyti važiuojančio Varšuvos gatve generalgubernatoriaus Skalono "procesiją" su dideliu greičiu jojančių kazokų būriais priešakyje ir iš paskos ir dvigubomis policijos eilėmis prie šaligatvių. Sunku įsivaizduoti, kad V. Kudirka būtų buvęs nesučiup- tas besiskverbiant pro policijos špalerius. Jeigu betgi ir būtų pavykę prasiskverbti pro policiją, tai būtų buvęs kazokų sukaptas, bemetant prašymą į karietą, nes negi būtų buvę laiko ir reikalo orientuo- tis, kuriuo tikslu studentas veržiasi prie caro. Saugumo priemonės caro Aleksandro III negalėjo būti silpnesnės, negu generalgubernatoriaus Skalono, atsimenant, kad Aleksan- dro III pirmatakas Aleksan- dras II žuvo nuo mestos bom- bos, kurios tvaikas dar nebu- vo išblėses.

Sugrįžęs į universitetą (1887 m.), V. Kudirka su varšuvie- čiais planuoja vietoje užgesu- sios (1886 m.) Aušros leisti naują laikraštį. Vasaros atostogų metu vyksta per Petri- nes Marijampolėje susirinki- mas su maskviečiais naujo laikraščio leidimo reikalui. Šiame susirinkime, tariamai, yra dalyvavęs ir kažkuris Kronkaitis, kuris taip yra pa- sisakęs: "Naujasai laikraštis, toks, kaip jis projektuojamas, mums nepriimtinas. Pasiten- kinama tik tautiškai buržu- ziniams tikslais. O kur gi kova prieš mūsų išnaudotojus ir budelius? Kur gi kova dėl so- cializmo, kaip skelbia Markso ir Engelso "Komunistų Mani- festas"? Mes socialdemokratai tariamės tuoj griebtis darbo... ir t. t. kelsim susipratimą darbininkų masėse ir kovosim iki galo! Kas kitaip mano, su tais mums ne pakeliui!"

Deja, tokių Kronkaičių anuo- met Lietuvoje nebuvo. Social- demokratinis sąjūdis buvo te- pradėdas reikštis tikta Vaka- rų Europoje, o Lietuvoje bū- simieji socialdemokratai (dr. Bagdonas, dr. S. Matulaitis, Janulaitis, Kairys, Biržiškos) su V. Kudirka, Grinium, Leó- nu planavo "Varpą". Juk ne naujiena, kad Lietuvos social- demokratai pradėjo reikštis ne Marijampolėje, o Vilniuje (dr. Domaševičius, Morav- kis), paskelbdami socialde- mokratų programą 1896 me- tais. Vadinas, visa 10 metų vėliau ir reikėsi ne kronkai- tiška prasme, o skelbdami Lie- tuvos nepriklausomybės rei- kalavimą, skelbdami kovą ca- rui ir Pilsudskio PPS parti- jai, mėginusiai įsigalėti Lietu- voje. Toli gražu ne laiku ir visiškai ne vietoje čia įvesdin- tas liumpenproletarų atstovas, būdingas ne socialdemokra- tams, o bolševikams, didžiau- siems socialdemokratų prie- šams.

Po per Petrinės Marijampo- lėje įvykusio susirinkimo, ne- pateisusio dėtų vilčių pradėti leisti laikraštį, varšuvie- čiai, susirinkę Varšuvoje po vasaros atostogų, savybėje sprendė laikraščio leidimo klausimą.

"Gaidamavičius sušuko: — Kad jie (maskviečiai) nesulauktų su tokiu savo del- simu! Dirbsim vieni. Kai pa- matys, tikrai prisidės ir pa- rems!

Nustebino Kaukas: — Draugai! Pradžiai aš įnešu du tūkstančius rublių.

Net du tūkstančius?! Na iš kur gi?

— Nagi, surizikavau ir pa- siskolinau iš būsimojos savo uošvio, būsimojos kraičio są- skaita.

Kudirka palingavo galva. — Nuoširdžiai atjaučiu tau, broleli! Laukia tavęs viena, o gal ir daugiau egipliškų bausmių...

— Kaip tai? — Turėsi vesti tą našlę ir dar lenkė"...

Yra tiesa, kad tatai, ko ne- siryžo Kudirka, įvykdė Kau- kas — patsai, kaip ir Kudirka, beturtis dėl atsisakymo eiti į kunigus ir džiovininkas. Per "Varpo" idealą susirišo su pa- nele, kad panaudotų jos kraič- tį Varpui. Bet nesuprantama, kodėl ši panelė (ne našlė) tu- rėjo būti net paties Kudirkos pašaipiai traktuojama:

"Turėsi vesti tą našlę ir dar lenkė"...

Kaukas šią panelę vedė, ta- čiau čia jau neturėtų būti tiek nuostabus paties Kauko žygis, kiek nuostabus pačios panelės ryžtas tekėti už džiovininko, atiduodant savo kraičtį lietu- viškam reikalui. Ši moteris, tekėdama už Kauko, aukojo save Lietuvai, nes kitaip ne- įmanoma pagrįsti josios žy- gio. Savo žygį jina su kaupu pateisino jau Varšuvoje, bai- riant Kaukui medicinos mokslą, pramokusi lietuvių kalbos tiek, kad galėjo susiprasti lie- tuviškai su Kauko namiškiais (Pažerių vlsč., Penkvalakių kaime), o ir su šias pastabas rašančio motina, daktaro Juo- zo Kauko seserim. Nuostabu, o betgi yra tiesa, kad Kaukie- nei be čia suminėto Lietuvos idealo tepaliko tikta džiovi- ninko slaugymas ir laidotuvės. Tatai turėjo įvykti ir įvyko: pildydama savo vyro pagelda- vimą, jau 1895 metais mirusį Berne šveicarijoje daktarą Kauką parvežė į gimtuosius Penkvalakius, o iš čia į trumpo velionies daktaravimo vie- tą — Seinus, kad palaidotų.

Jeigu čia yra sprendžiama "Jo sužadėtinės" problema, tai šios problemos sprendėju — dalyvių skaičiuje turėtų būti ir daktaro Kauko žmona, kuri per daktarą Kauką yra tapusi ir Lietuvos sužadėtinė.

Sumanyto laikraščio vardo parinkimas romane pavaiz- duotas taip:

— Dabar krikštas arba var- das mūsų naujagimiui, — ir

tol pirmininkavo Gaidama- vičius.

— Nemunas! — Tuoju pa- siūlė Kudirka. Tas vardas jo sąmonėje giliai buvo įsibrėžęs iš daugelio įspūdžių.

— Aš bevelyčiau "Varpas" — rimtai motyvavo Kaukas...

Laimėjo Kaukas. Visi pri- tarė.

Nors vargu kur būtų gali- ma rasti dokumentinių įrody- mų, kad laikraščio "Varpo" pavadinimą nulėmė Kauko, o ne Kudirkos pasiūlymas, ta- čiau šias pastabas rašančio ar- tima kaimynystė su Kudirkos gimtąja aplinka, o per tai ir su Kudirka ir artima giminy- stė su Kauku (motinos broliu) leidžia nuvokti bei suvokti, kad iš tiesų simboliškai rea- listinis Varpas labiau atitiko Kauką, o romantiškas Nemunas — Kudirką. Ši vieta ro- mane yra patraukliai įtikina- ma. Kaukas buvo didis lietu- viško kaimo patriotas, realio- sios lietuviybės ir žmoniškumo apaštalas. Dar medicinos stu- dentas vasaros atostogų pro- gomis tėviškėje ir nekviečia- mas skubėdavo su pagalba sergančiam ar nelaimės ištik- tam tautiečiui.

Pabaigęs medicinos mokslą, daktaras V. Kudirka apsigy- veno zanavykų krašto sostinė- je Šakiuose. Neilgai trukus iš čia suskambėjo jau sėkmingai Prūsuoje spausdinamam "Var- pe" Tėvynės Varpai — didysis ir garsusis anuometinės Lie- tuvos metraštis, o netiesiogine prasme ir d-ro V. Kudirkos autobiografija.

Zanavykų kraštas pasižy- mėjo gražiais arkliais, turtin- gomis nuotakomis ir sunkiai išvažiuojamais keliais, kurių ir gerinimas buvo sunkiai įmanomas, nes zanavykų kraš- tas — šalia kelio, vieškelio ir laukuos be akmenėlio. Net takeliui pabarstyti smėlio rei- kėjo gabentis iš kapsų laukų. Taigi, Zanavykijos keliai, kur-iais tekdavo lankyti ligonius, d-ro V. Kudirkos vargšei svei- katai buvo labai žiaurūs. Betgi daktaras V. Kudirka čia per labai neilgą, tikta apie 10 metų laiko tarpą tiek yra nudirbęs žmonių sveikatai ir lietuvių bei, kiek kuris kitas per ilgą amžių netesėtų.

Kadangi zanavykų kraštas nors ir artimas kapsams, bet vis dėlto jau ne taip, kaip sa- voje gimtoje aplinkoje, kapso pastabas tenka baigti, ypač kad per šakius ir iš čia per Tėvynės Varpus jau daug kas yra savaime konkrečiau ir aiš- kiau.

Kapsa čia pateiktų pastabų tikslas nebuvo ir nėra roma- ną "Jo sužadėtinė" įvertinti ar nuvertinti. Čia norėta tik- tai patikslinti ir paryškinti santykius ir aplinką ten, kur gimė, augo ir brenė didžiai lietuvių bei ir Lietuvai nusipel- nęs Vincas Kapsas — daktaras Vincas Kudirka.

(Pabaiga)

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BŪVIULIS.

Jei ne PETRAS ŠIRVOKAS, rašytojas Juozas Švaistas būtų negavęs tūkstantinės. PETRAS ŠIRVOKAS atidarė rašytojui duris į garbę ir prie pinigų. Tai logiškas dalykas.

Visiems vertėtų susipažinti su PETRU ŠIRVOKU, galinčiu daugeliui atidaryti duris į lai- mingą ir pasitenkinimo pilną savaitgalį. PETRĄ ŠIRVOKĄ gausite, jei kreipsitės į NAU- JIENAS arba kitus knygų plati- tojus. Paskutiniu metu Petru ŠIRVOKU susidomėjimas padī- dėjo. Įsigykite šią knygą, kol jos laida nepasibaigusi. Knyga turi 230 puslapių, o kaina tik \$2.00.

STANKUS Construction Co.
Atlieka statybos planavimo darbus gyvenamųjų ir prekybos pastatų.
Jūsų pasirinkimui turime virš 300 standartinių projektų.
Ofiso ir namų telefonas:
PROspect 8-2013
7403 So. Western Ave.
CHICAGO 36, ILL.

IS TOLI AR IŠ ARTI PIGIAI PERKRAUSTAU (MOVING)
BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS Perkaustymas saugus, greitas ir tvarkingas. Viskas apdrausta.
ANTANAS VILIMAS
3415 So. Lithuania Ave.
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: FRontier 6-1882

GRADINSKAS DOVANOS
mokyklas baigiantiems
• TV, radijai, Hi-Fi, patefonai, vėsintuvai, vėdintuvai.
• Pardavimas ir taisymas.
J. G. Television Co., 2512 W. 47 St.
FRontier 6-1998
Atdara kasdien. Sekmad. uždaryta.

SOPHIE BARCUS
RADIO VALANDA
Visi programai iš WOPA,
1490 kil. AM 102-7 FM
Kasdien: nuo pirmadienio iki penktadienio 10—11 val. ryto
Šeštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 v. ryto
VAKARUSKOS: pirmad. 7 val. v.
Tel.: HEMlock 4-2413
7159 S. MAPLEWOOD AVE.
Chicago 29, Illinois

"NAUJIENOSE" gali rašyti kiekvienas ir apie viską.

J. JAŠINSKAS

SPAUDOS PABIROS

Darbas naktinėje pamainoje turi ir gerųjų pusių. Bosai, ypatingai paryčiais, būna mieguisti ir retai pasirodo ten, kur jūs vaikštinėjate aplink mašinas ir sukiojate visokius ratelius. Tą sukiojimą atliekate automatiškai, nes prie to darbo esate įpratę. Todėl jūsų mintys gali skraidyti ten, kur tik joms patinka. Neribota laisvė laisvame krašte.

Darbo metu, jeigu jums patinka, galite ir paekskursuoti — pakeliauti. Pasivaikštinėkime, pvz. po "Literatūros Laukus", atsiprasau, po Literatūros Lankus. Prie įėjimo parašyta: "Literatūros Lankai, numeris aštuntasis, Buenos Aires 1959, Neperiodinis poezijos, prozos ir kritikos žodis". Kągi mes čia sutinkame? Oho! Daug ką ir apie daugelį dalykų, štai, pačiame frontiniame tų Lankų įėjime stovi, vertėjo J. Žemkalnio talkinamas, amerikiečių rašytojas — poetas Archibald Mc Leish ir deklamuoja jo paties parašytą eilėraštį: "Ars Poetica". Kadangi apie tokius eilėraščius, ypatingai verstus iš svetimų kalbų, nė velnio nesuprantu, todėl nešdinuosi kaip galima greičiau šalin. Aha: "Mickeyčius ir istorijos paradoksai, apie kuriuos autoritetingai šneka Czeslaw Milosz, vertėjaujant J. Kėkštui, jau daugiau pasiklausyti ir pasvarstyti apie tuos istorinius paradoksus. Bet vis tiek geriausiai jautiesi, kai Czeslaw Milosz savo prakalba baigia: "Mickeyčius yra falsifikuojamas. Taip. Jau šimtas metų. Jis jau su tuo apsirato".

Aha, jeigu su falsifikacijomis Adomas Mickeyčius yra apsirato, tai, be abejonės, jis nerūstauja ir apie savo vo falsifikatus, kuriuose jis yra išdėstęs savo mintis: "Konrade Valenrode, "Vėline-se", "Pone Tade" ir kituose lietuvių kalboje esančiuose jo veikaluose. Todėl nėra reikalo mums ilgėliau prie tų "falsifikatų" gaišinti laiką. Keliaukime, gerbiamieji, ten, kur kalba gryniausiu lietuviu, dailiojo lietuviško žodžio meisteriai, arba, kaip paprastai vadinama, poetai. Ana, va, žinomas poetas — filosofas Alfonsas Nyka — Niliūnas, kitų pravardžiuojamas Čipkum, pasipuošęs Kazio Janulio atitinkamais piešiniais, išminčiaus pozoje atsistojęs,

deklamuoja savo naujausią poeziją: Vergilijaus laidotuvės, Sapno fragmentas, Astrai rugšėjy, Lopšinė, Mergaitės daina: — "pavasaris" ir dar velniai žino ką, nes nelietuviškai eilėraštis pavadintas ir jo prasmmės be vertėjo jokiu būdu nesugaudysi.

Nenusiminkime: eilėraštis — "mergaitės daina" apie pavasarį mus taip nepaprastai pagauja, lyg tarytum užhipnotizuoti, jaučiame nenugalimą troškimą patys save filosofiniais išsakyti. Panašiai, kaip pats Alfonsas Nyka — Niliūnas. Ne! Gerbiamieji, negaliu susilaikyti ir čia pat, prie tų Literatūros Lankų papėdės sustojęs, pradėdu rašyti:

ROPĖS: buvo be galo sunku
Jas sėti (bet kas yra ropės?),
Ir visos trąšos

Greit rados reikalingos
(Bet kas yra trąšos
Ir kaip jas atskirti nuo pa-

kratų?)
Lysvė buvo aukšta. Ejom
Nesuvokdami, jog tai tarp-

ežys,
Nežinodami, jog nešame ro-

pės sėklas.
Ir tu perkandai vieną kartą
grūdą išsunkdama

Jau paskutinį lašą karčio
Iš tikrovė nesuvokiama ro-
pės grūdo
(Bet kas yra grūdas?).

Bet štai atsirado daigas,
(Bet kas yra daigas?)
Nors jis norėjo būti tik

grūdas, tik ženklas,
Ir nesuvokti savęs nei

daigo,
Norėjo būti net sapne ne-

liečiamas,
Nes ropės grūdas yra

būti...

Baigęs rašyti šį filosofinį poezijos gabalą, pasitėkinimu spindinčiomis akimis ir apsalusia poetiška širdimi, pakišu tą savo eilėrašį čia pat stovinčiam filosofiniam poetui Niliūnui ir, lyg nekaltiausias avinėlis, laukiu jo autoritetingo sprendimo. O anas, kad žinotumėte, metęs paniekos ir neapykantos žvilgsnį į naują meno kūrinį, dreptele: "Biaurus, diletantiškas plagiatorius! "Susirietęs, kaip šunelis, gavęs bizūnų per užpakalines bėgmenas, nešdinuosi tolyn. Ir, kaip tyčia, patenku kunigo, ir misijonieriaus kartu, Leonardo Andriekaus, glėbin. Tas jau aiškesnis. Bet vis tiek poetas ir šiuose Literatūros Lan-

kuose skaito net aštuonis savo apsiginklavę, nustumia į šalį eilėraščius. Gražūs, žinote, tie anglas William Butler Yeats eilėraščiai, tik reikia juos su- su savo "Keliuonė į Bizantiją" prasti ir įsijausti. O įsijausti ir vokiečių Paul Celan, be- mui nei kunigiško pašaukimo kalbas apie kažkokią drebulę. nereikalaujama:

"Paukšteliai, muškite labiau
sparnais —

Nesigailėkite sužeisti jų.

Tegul šio įmigio sapnai,

Paženklinti krauju,

Bus jūsų neramios giesmės
dalis —

Giesmės, nutylusios toli..."

Į poezijos skyriaus įėjime ir prozos karalių. Čia tikrai gražu. Ir daug aiškiau. Toks, žinote, dar nelabai garsus lietuviuose rašytojas, Kazimieras Barėnas, visu savo plačios širmis pozomis ir mimikomis (Tęsinys 7-me psl.)

GERA NAUJIENA

Nauji katalogai -- naujos atpigintos kainos

Naudodamiesi ta didžiule parama, kuri ligi šiol buvo mums teikiama įvairiuose pasaulio kraštuose gyvenančių tautiečių, Lietuvių Prekybos Bendrovė dabar gali jau tikrai iš esmės sumažinti kainas praktiškai visiems tiems daiktams, kurie siunčiami į Lietuvą dovanų siuntiniuose. O dabar Bendrovei dar malonu pasirodyti visuomenei su savo nauju, padidintu, iliustruotu katalogu lietuvių kalba. Esame taip pat atspausdinę katalogus latvių, anglų ir ukrainiečių kalbomis.

Mūsų naujajame kataloge yra aptarta ir paduotos kainos šių dalykų:

1. Maždaug 600 skirtingų medžiagų, austų Anglijoje.
2. Platus skyrus gatavų drabužių moterims, vyrams ir vaikams.
3. Visokių rūšių odos.
4. Gatavi batai.
5. Įvairūs laikrodžiai.
6. Foto aparatai.
7. Hohner akordeonai—20 skirtingų modelių, kurių kainos yra nuo \$39.00 iki \$1,120.00.
8. Singer siuvamosios įvairių tipų mašinos.
9. Auto-knitter—vienintelė mezgimo mašina, kuri tinka visų rūšių siūlams, įskaitant namie verptuosius mezgimo siūlus.
10. Olympia rašomosios mašinėlis su šių kalbų raidynais: lietuvių, latvių, estų, rusų, ukrainiečių, vokiečių ir anglų.
11. Vaistai, gaminti Anglijoje, J. A. V., Vokietijoje, Švedijoje, Šveicarijoje, Prancūzijoje ir Sovietų Sąjungoje.

Mūsų šis vaistų skyrius sudaro vaistus pagal bet kuria kalba rašytus receptus.

STANDARTINIAI SIUNTINIAI

Mums taip pat malonu pranešti visiems lietuviams, kad visados galima gauti dar kainoraštį mūsų standartinių siuntinių, kurių kainos yra nenuvaržomos. Tų siuntinių kainos yra tarp \$29.00 ir \$80.00.

PAVYZDŽIUI:

1. Už \$29.00 (įskaitant į tą sumą muitus ir kitus su pasiuntimu susijusius mokesčius) galite pasiųsti tokį siuntinį, kurį sudaro 6½ jardo vilnonės medžiagos 2 vyriškiems ar moteriškiems kostiumams.
2. Už \$32.00 (įskaitant visus minėtuosius mokesčius) galite pasiųsti 6 jardus vilnonės medžiagos 2 paltams.
3. Už \$49.00 (įskaitant minėtuosius mokesčius) galite pasiųsti 13 jar. vilnonės medžiagos 4 vyriškiems ar moteriškiems kostiumams.
4. Už \$79.00 (įskaitant minėtuosius mokesčius) galite pasiųsti 23 jar. vilnonės medžiagos 7 vyriškiems ar moteriškiems kostiumams.

O taip pat turime dar ir kitus 22 skirtingus standartinius siuntinius su vilnonėmis medžiagomis, pamušalais, batais, megztiniais ir kt.

Nuo dabar standartinių siuntinių medžiagas mums specialiai gamina vienas didžiulis britų audimo fabrikas ir žymi jose "Made in England", o tai padidina jų vertę Lietuvoje.

SIUNTINIAI PREKĖS

Isteigėme specialų skyrių ir dabar jau priimame persiųsti į Lietuvą pačių siuntėjų supirktuosius daiktus. Siuntėjams pagėdaujant, prie tokių siuntinių dar gali būti pridėta prekių, pasirinktų pagal mūsų katalogus, ar kuris nors standartinis siuntinys.

Turint galvoje tai, kad siuntiniai iš čia gabenami be perkrovėnėjimų iš laivo į laivą, jie gavėją pasiekia vidutiniškai per 3—5 savaites. Pagėdaujant mes siunčiame ir oro paštu.

MES UŽTIKRINAME, kad

1. Siuntinys pasieks gavėją.
2. Jei siuntinys dingtų, gražintumėm pinigų arba nemokamai pasiųstumėm kitą tokį pat siuntinį.
3. Visus su pasiuntimu susijusius mokesčius apmokame Londone, dėl to gavėjas už siuntinį jau nieko nebeprimoka.
4. Siunčiamos tik tokios prekės, kokios remiantis aprašymu ar pavyzdžiais būna užsakytos.

MOKĖJIMAI

Mokėjimus mes priimame:

- a) asmeniniais čekiais,
- b) banko čekiais,
- c) tarptautiniais pinigais orderiais,
- d) britų pinigais orderiais,
- e) keliomis čekiais,
- f) pašto orderiais.

MES SIŪLOME:

1. Visiems lietuviams, kurie iki šiol siųsdavo siuntinius per kitas firmas, tuojau parašyti mums ir be jokių išpareigojimų paprašyti nemokamų katalogo, medžiagų pavyzdžių ir kitokių informacijų.
2. Prieš užsakant kur nors kitur siuntinį palyginti su mūsų kainomis ir mūsų prekių kokybe.
3. Atsiminti, kad iš pat pradžių mes esame stovėję daugelio lietuvių reikalų sargyboje. Atsiminti taip pat, kad didesnė apyvarta mažina kainas ir kad mus remdami jūs sutaupote apšiai savo pinigų.

LITHUANIAN TRADING COMPANY

1A, Hunt St., London, W. 11, Great Britain.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Daug tūkstančių klientų
lietuvių — tai geriausia
mums rekomendacija.

Paimam
siuntinius
iš namų

GREIČIAUSIAS
PRISTATYMAS!

Nemokamai
vieta
automobiliams

Apžiūrėkite mūsų puikių prekių
rinkinį labai žemomis kainomis.

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 SOUTH STATE STREET Phone: WAbash 2-9354

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Sambi Šviesa Chicagoje.
Redaguoja: Rita Kavolienė
Medžiagą siūsti: 1938 S. 48th Ct., Cicero, Ill.

2 METAI

NR. 22 (51)

KRISLAS BOLŠEVIKŲ AKYSE

VANDA GEGEVIČIŪTĖ

Buvęs Vokietijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas, gerb. K. Drunga, apibūdindamas lietuvių padėtį vakarų Europoje, be abejo klausytojų mintyse iškėlė klausimą, kodėl gi anksčiau spaudoje niekuomet nebuvo pristatyta toks bešališkas ir sociologiniais faktais pagrįstas lietuvių gyvenimas Vokietijoje. Tada tikriausia būtų išvengta nemalonių pasisakymų apie Vasario 16 gimnaziją ir būtų sulaukta daugiau rėmėjų. Tačiau, apgailėstas nieko nepakeis, o visgi dar ne per vėlu perduoti visuomenei Santaros garbės nario, gerb. p. Drungos, žodžius, pasakytus per Santaros ir Šviesos federacijos suruoštą prelegento priėmimą.

Prelegentas pirmiausia pasiskandė, jog labiausiai buvo nustebintas gausia lietuvių visuomene, o ne aukštu gyvenimo standartu. Tuojau sekė Amerikos visuomenės palyginimas su septyniais tūkstančiais lietuvių Vokietijoje, iš kurių tik trys tūkstančiai dalyvauja lietuvių gyvenime. Tačiau, Vokietijoje daugelis gyvena tremties sąvoka, kuri šiame krašte jau nebetinka ir yra neįmanoma. Čia išryškėjo didelė psichologinė kliūtis, kuri susiaurina ir migdo lietuvių veiklą Amerikoje. Vokietijoje organizacijos yra lietuvių bendruomenės sujungtos bendrais uždaviniais išlaikyti lietuvių savo tarpe ir jau mišrių šeimų tarpe. Prelegentas pastebėjo, kad didelis pliusas lietuviams yra tai, kad Vokietijos centrinėse institucijose Lietuvos padėtis yra gerai žinoma ir lietuvių atstovams yra ne kartą pasakyta, kad Lietuvos reikalas spręstis tik visų didžiųjų valstybių problemose. Svarbiausia, sakė prelegentas, yra tautai įrodyti savo kultūrinį gyvenimą, o politinės teisės tuomet bus automatiškai atgautos išsprendus pasauliniam konfliktui. Kultūrinė veikla yra geriausia politinė veikla, tad reikia daugiau dėmesio kultūrinei veiklai.

Pristatyti lietuvių visuomenę sveikintaučių tarpe yra konkretus ir realus dalykas. Vokietijoje sąlygos tam yra labai palankios, nes įvairios organizacijos bei institucijos labai mielai sutinka parodyti pabaltiečių meno šakas. Stuttgart'o pabaltiečių radijo koncertuose dažnai yra transliuo-

jama ir lietuvių muzika. Šiuo metu lietuvių grafikos rinkinys keliauja per Vokietiją jau sulaukęs labai gerų įvertinimų iš Munchen'o.

Didžiausia ir veikliausia lietuvių dalis, atrodo, yra susibūrusi Vasario 16 gimnazijos apylinkėje, nes, kaip prelegentas pabrėžė, tai yra ne tik švietimo mokykla, susidedanti iš 130 mokinių, bet lietuvių centras. Taip pat paminėjo, jog daug kas aiškina, jog Vasario 16 gimnazija yra fašistų centras. Tačiau, tai tik komunistų išmėtinėjimai, nes šios įstaigos egzistavimas yra "krislas bolševikų akyse". Tad prisidėjimas prie šios mokyklos tęsimo yra pozityvus padėjimas lietuvių reikalams. Pracityje jai davė pagalbą net Bonn'o pabėgėlių ministerija. Įvairios subsidijos yra gaunamos ir iš vietinių įstaiigų. Tačiau, nors ir turint palankias sąlygas, lietuviai nepajėgia atlikti tai, ką galėtų atlikti. "Bet ir čia, Amerikoje, daug minčių neįsikūnija", anot prelegento. Didžiausia dalis užsimojimų, visgi priklauso užsieniui.

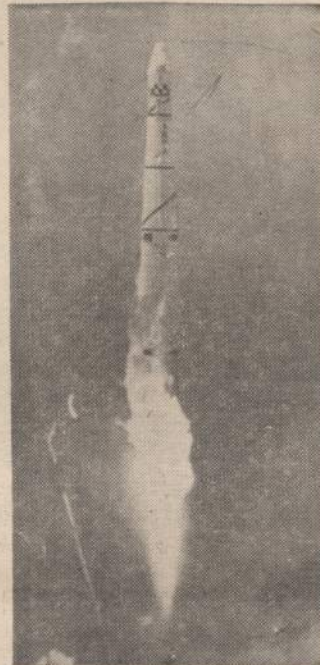
Gerb. prelegentas, pasisakydamas, jog "jaučia didelį prijaunimą santariečiams ir, kai kuriais atvejais, visiškai identifikuojasi", prašė "turėti tam tikrą dvasią ir tuo pat suprasti ir prijausti lietuvių visuomenę Vokietijoje". Kreipdamasis į visus lietuvius, prašė neužmiršti mažesnes visuomenes Vokietijoje.

Paklaustas, ar Vokietijoje vyksta jos vertybių priėmimas, ypač jaunimo tarpe, atsakė, jog jaunimas, daugiausia laiką leidamas lietuviškoje aplinkoje, Vokietijos vertybių yra mažai paveiktas. Žinoma, nutolusioms nuo lietuvių centro paskiroms šeimoms yra lengviau nutautėti. Tačiau, kadangi yra jaučiamas Lietuvos artumas, tai nutautėjimo pavojus yra mažesnis, negu užsienyje.

Iškėlus klausimą, kaip Vokietijos lietuviai reaguoja į koegzistenciją tarp mūsų ir Lietuvoje likusiųjų, prelegentas pasakė, jog jam teko apie tai kalbėtis su nesena atvažiuosiais iš Lietuvos, ir jie užakcentuoja, jog koegzistencijos niekad negali būti ir nebūti. Nors sąmoningo rusinimo dabar Lietuvoje nėra ir lietuviškumas yra didesnis, negu bet kada, bet kad būtų galima turėti kultūrinį ben-

UNITED PRESS-NAUJIENU Photo
Didesnioji, 7 svaru, rhesus veislės beždžionė, kuri su kita mažyte, voverine beždžionike, buvo Jupiterio raketa iššautos į erdves ir sveikos grįžo žemėn, dabar nustupo po operacijos, kai daktarai bandė išimti jai iš po odos įtaisytus elektrodinius prietaisus, kuriais skrendant erdvėmis buvo registruojamos jos kūno funkcijos.

UNITED PRESS-NAUJIENU Photo
Discoverer III su keturiomis išmokslintomis juodomis pelėmis iššaukiamas į erdves. Vėlesnėmis žiniomis, sviedinys nepakilo į orbitą.

dradarbiavimą, reikia turėti bendras etines vertybes. Kaip koegzistencija yra neįmanoma. Prelegentas toliau pakartotinai pabrėžė, kad dar nėra konkrečiai išaiškinta, kas yra tas kultūrinis bendradarbiavimas. Tad siūlė šviesiečiams ir santariečiams padiskutuoti tuos klausimus artimiausioje ateityje.

Gerb. prelegento žodžiai, reikia tikėti, duos idėjų ne vien šviesiečiams ir santariečiams, bet ir visai lietuvių bendruomenei. O prašymas atkreipti ypatingą dėmesį į kultūrinę veiklą, kuri yra "efektyviausia politinė veikla", prelegento žodžiais, turėtų būti visų organizacijų bei išimties, svarbiausia veiklos fazė.

Kairio knyga LIETUVA BUDO

NAUJIENOSE galima gauti tik ką iš spaudos išėjusią Stepono Kairio knygą LIETUVA BUDO. 416 didelių (6x8½) puslapių, kieti viršeliai. Kaina \$5.50

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BICIULIS.

(Tęsinys iš 8-to pusl.)

pasiekti Biblijoje esančio poezijos (psalmė, Giesmių Giesmė...) lygio. Lankai kuklesni už anuos, ten, Lietuvoje šnekėjusius. Jie tvirtina, jog mūsų kai kurie kultūrininkai tebegyvena "devynioliktojo šimtmečio kategorijomis". Visą kalbėti ir rašyti galima, nes gyvename laisvame, demokratišame krašte... Užteks. Kam knieti daugiau apie Literatūros Lankus sužinoti, tepasiskaito apie tai juose pačiuose.

CHICAGOS ŠVARIAUSIAS IR MODERNISKAUSIAS DARŽAS
BUČODARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

F & M RADIO & TELEVISION SERVICE
Authorized
DELCO & MOTOROLA DEALER
Car radio repaired while you wait.
3159 S. Wallace St. CALUMET 5-9833

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. ŠERĖNAS
2047 W. 67th Pl. WAIBROOK 5-8063

TŪKSTANČIAI SUTINKA,
kad pinigais geriausiai galite padėti giminiams ir draugams Sovietų Sąjungoje. Nereikia miltų — nereikia mokesčių, jokio supirkinėjimo, jokio įpakavimo. Ir jūs galite siūsti bet kokią sumą — didelę ar mažą.
Kiekvieną dieną Sovietų Sąjungoje galima gauti daugiau įvairių prekių žemomis kainomis —

IŠMĖGINKITE TAI.
GREITAI • GERIAUSIAI • LENGVAI
PINIGAI Į LIETUVĄ
10 Rublių už \$1.—
Mokestis \$5.— iki \$50.00
PILNAI GARANTUOTA
KVITAS PARŪPINAMAS
EXPRESU PER 2 SAVAITES

GRAMERCY DEPT. N
744 Broad Street
Newark 2, New Jersey
Leista Bankų Dept.
ir apdrausta.

GRAMERCY DEPT. N
118 EAST 28th STREET
NEW YORK, N. Y.
Darbo val.: 9—5:30 kasdien,
10—1 šeštad. Sekm. uždaryta.

"NAUJIENAS" SKAITO VISŲ SROVIŲ ŽMONES: DARBININKAI, MOKSLININKAI, VALSTYBININKAI, DVASININKAI, PROFESIONALAI IR BIZNIERIAI. JIE ŽINO, KAD NAUJIENOS PADUODA TEISINGIAUSIAS ZINIAS IR GERIAUSIUS RASTUS.

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, JUNE 6, 1959

(Atkelta iš 5-to psl.)

dies polėkiu, tarytum rusų Maksimas Gorkis, pasakoja apie pusiau išdykusių Rožą (o kodėl ne Rožę?). Jo pasakojimo smagu klausytis: žodis trumpas, mintis aiški ir labai nuosekliai apgalvota. Pasakoja vyras nemeluodamas ir kiekvienas jo pasiklauses, gali pasakyti: geras pasakorius. Tęsk toliau, gerbiamas tautietai, tavęs nenuobodu klausyti!...

Bet vos baigus Barėno pasakojimą, tuojau prisistato H. Nagys su vokiečiu Stefan George ir vėl duetinis deklamavimas:

*"Norėjau aš iš plieno šalto
Nukalti kietą, lygią ją.
Bet neradau kasykloje
Ir gyslose metalo verto..."*

Nerada, tai kodėl mes turime dėl to rūpintis? Kasyklose nėra, pasiieškok kitoje vietoje. Gal surasi ir galėsi ją nukalti ir kietą ir lygią (be jokios figūros!). Tai skonio reikalas. O kam mums apie skoni čia dabar ginčytis? Tušti plepalai!.. Vat, apie Samonę ir Sąžinę, kaip daro Alg. J. Greimas, pakalbėti ir pamedituoti visada verta, tuo labiau pasistačius R. Viesulo piešinį, pavadintą "Senobinis šokis", kuriame atvaizduotas ne koks nors šokis, bet grynų gryniausias Saudi Arabijos karalius. O čia pat vėl tas pats Algirdas J. Greimas (garbė jam už tokį rašinių gausumą!) aiškina apie Jurgio Baltrušaitio Fantastiškuosius Viduramžius.

Ach, tie viduramžiai! Kiek daug jie sukelia kai kuriems dvasiškiams maudulingo ilgesio, pasigėrėjimo bei įvairiausių geidulių, o pasauliečiams įvairiausių spėliojimų bei daleidimų! Net simbolikas Jurgis Baltrušaitis, Greimo noro dėka, įeina į tuos viduramžius, kaip koks niūrių vienuolynų sienų zulintojas. Viskas šioje gadyneje galima įrodyti, nes mirusieji nekalba ir priešta-

rauti nebegali...

Ir vėl pakaitalas svetimtaučiais: "Bertolt Brechto ir Paul Claudelio Epinė Drama". Apie ją pasakoja Jeronimas Žemkalnis su visokiais E. M. W. Tillyard "The Epic Spirit" pamarginimais. Gražus ir geras pasakojimas. Jeigu turite laiko ir noro, pasiskaitykite. Verta, tikrai verta, nors ir apie svetimtaučių išsigalvojimus kalbama.

Stop!... Čia kas tai ypatingo ir mūsų spaudoje neįprasta. Julius Kaupas ir Kostas Ostauskas suruošė abiturientiškų egzaminus literatūros klausimais. Tų egzaminų rašto darbai šiuose Literatūros Lankuose išdėstyti alfabetine egzaminuojamųjų tvarka: Kazimieras Barėnas, Kazys Bradūnas, Juozas Girnius, Alg. J. Greimas, Julius Kaupas ir t. t. Iš viso surankioti 24 rašomieji darbai, jų tarpe įskaitant ir pačių iniciatorių — egzaminatorių. Kiti, laidokai, kuriems buvo pasiūsti kvietimai dalyvauti tuose egzaminuose, neatvyko. Dezertyravo, kad jus kur kiškiai subadytų!.. O kiti, kaip egzaminatoriai pažymi, pavėlavo savo rašomuosius laiku pristatyti (St. Yla, M. Vaitkus), todėl jų pavėluotai atsiūsti darbai bus, sakoma, parodyti viešumai kitame Literatūros Lankų subuvime.

Egzaminų tema platoka ir iš prileistųjų prie tų egzaminų reikalaujanti labai plataus abiturientiško išsilavinimo. Suskirstyta į tris dalis:

"1. Kuri knyga mūsų literatūroje yra ypač nepakankamai įvertinta ar nesulaukusi jai priklausančio dėmesio?"

"2. Kokį vaidmenį, jūsų nuomone, literatūros veikale turėtų vaidinti moralinis, tautinis ir socialinis motyvas?"

"3. Kokius neigiamus reiškinius jūs pastebite dabartiniame mūsų literatūros gyvenime?"

Į patiektuosius klausimus abiturientai atsakinėja nepaprastai įvairiai ir labai skirtingai. Todėl egzaminatoriai

ty darbų nei pažymiais, nei kitokiais pedagoginiais mastais visai nevertina. Girdi, ne mūsų reikalas. Atseit, klausytojai arba skaitytojai patys turi teisę juos pagal savo sąžinę įvertinti. Kad juos paibelis, tuos mūsų literatūros žinovus: jokiū būdu nesusigaudysi, kuris jų duoda teisingą atsakymą į patiektus klausimus. Kas galva, vis skirtinga nuomonė. Dėl to egzaminatoriai, norėdami rašyti pažymius, turėtų visai susipainioti. Štai, jeigu norite, keli atsakymai į klausimą:

"Kuri knyga mūsų literatūroje yra ypač nepakankamai įvertinta ar nesulaukusi jai priklausančio dėmesio?"

Patys egzaminatoriai, kurie, kaip matėme, taip pat sėdi egzaminuojamųjų suole, atsako: Julius Kaupas rašo šitaip: "Galbūt sunku įtikėti, bet labiausiai neįvertinta knyga mūsų literatūroje yra Kristijono Donelaičio Metai..."; o antrasis egzaminatorius Kazys Ostauskas drožia: "Jeigu turime galvoje vadovėlinį knygų ar paskirų autorių ištisos kūrybos aptarimą bei įvertinimą,

tai, atrodo, per daug negalime skųstis: daugiau ar mažiau reikšmingi rašytojai vadovėliuose yra gavę atitinkamą vietą ir reikšmę mūsų literatūros raidoje"...

Taip gudravodamas pats egzaminatorius aiškiai ir nepasisako. Tikras diplomatas: ir vilkas sotus, ir ožka sveika. Panašiai daro ir daugelis abiturientų - egzaminuojamųjų. Bet ne visi turi diplomatinę gyslelę, todėl drožia atvirai. Sakysime, Kazimieras Barėnas: "Sakyčiau, kad labiausiai atstumta knyga bene bus J. Dobilo Lindės Blūdas..." Alg. J. Greimas: "Visa mūsų literatūros istorija", Kęstutis Keblys: "Marius Katiliškis su savo Užuovėja stovi pirmoj 'nuskriaustųjų' būrio eilėj"... J. Kralikauskas: "Tegu ši knyga nėra literatūrinis grožio šedevras, tegu ne geriausiaji iš geriausiųjų, betgi ji tikrai geresnė už visą eilę, kurios su daug didesniu spaudos bei visuomenės dėmesiu ir pagyrimu buvo sutiktos. Tai Stasio Ylos "Žmonės ir žvėrys dievų miške"... Kas skaitėte tokiu (Tesinys 8-ame pusl.)

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET

Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

**Chicagos Vienintelis
Lietuviškas Biuras
Kelionėms į Visą
Pasaulį**

**WIDE
WORLD
Tours Inc.**

9688 EVERGREEN PLAZA
95th and Western Ave.

Ruošiamė grupių ir pavienių asmenų keliones į Europą, Rusiją, Afriką, Pietų Ameriką, Kanadą, Pacifiko salas ir kitus pasaulio kraštus. Sutvarkome dokumentus, tiekiami plačias ir tikslias informacijas. Didelėms grupėms duodame lankomus kraštus ir kalbas pažįstančius patydvovus. Keleivius vežame lėktuvais, garlaiviais ir busais pačiomis pigiausiomis kainomis.

Kelionių reikalais kreipkitės į

WALTER RASK
(Rasčiauska)
GA 2-0640

OSTERVILLE MANOR, INC., VASARVIETĖ,

kurioje Jūs praleisite atostogas, būsite patenkinti.

Mūsų šūkis -- vasarotojui duoti pilną poilsį.

Si vasarvietė naujai atremontuota, turi 60 kambarių su visais poilsitui reikalingais įrengimais.

Dėl smulkesnių informacijų ir kambarių užsakymo kreipkitės šiuo adresu:

**OSTERVILLE MANOR, INC.,
Osterville-Capecod, Mass. Tel. GARDEN 8-6991**

(Tęsinys iš 7-to pusl.)

pavadinimu Stasio Ylos knyga? Aš skaičiau to autoriaus knyga "Žmonės ir Žvėrys" be jokio "dievų miško" priedo, o apie "dievų mišką" rašė Balys Sruoga. Kas klystame: ar "pabirų" autorius, ar rašytojas J. Kralikauskas ir kuriam iš mudviejų reikia parašyti dvejetuką?..

Alg Mackus: "Iš man labiau pažįstamų ankstyvesnio mūsų literatūros periodo knygų manyčiau, permažai įvertinti Liūdo Dovydeno "Broliai Domeikos"... Viktoras Mariūnas: "Šita knyga, mano tvirtu įsitikinimu, yra V. Krėvės "Danguis ir žemės sūnūs"... Henrikas Nagys: "Pirmiausia, Kristijono Donelaičio "Metai"... Alina Pajaujytė - Staknienė: "Ypač liūdna, kad lentynose jau pelyja Vytauto Mačernio kūryba, pati įstabiausia mūsų naujojoje literatūroje"... Bronys Raila: "Labiausiai nepakankamai įvertintą ir suprastą lietuvių literatūros veikalą laikyčiau Balio Sruogos "Milžino Paunksmė"(?!)... ir ant galo tą atsakymų virtinę (vien dėl tų atsakymų verta pirkti ir skaityti Literatūros Lankų nr. 8) užbaigia pritrėkiančiu atsakymu Antanas Skėma: "Zeikaus 'Laiptai į tolumas'. Šiame nuostabiame savo utopiškumu romane sukrautos daugelio mūsų vakarinės vizijos..."

Ach, tas man pažįstamas Antanas Skėma. Pertraukos metu susigriebiu jį patį ir šnekuoju:

— Sveikas, Antanai! Ar dar atsimeni, kaip mudu vaidinome Čikagoje "Vincas Kudirka" veikale ir kaip aš šnekėjau, kai tu buvai užsnūdęs?"

— O, o! Sveikas, Jurgi, o ar tu atsimeni, kai tu miegojai ubagėlio miegu ant knygų kontrabandininko pečiaus, o aš tuo laiku grojau armoške ir deklamavau apie Lietuvai išauštančią Laisvę?

— Atsimenu, kaip gi... Tai buvo senokai. Na, o šiaip kas pas tave naujesnio?

— Nieko ypatingo, žinote. Matai, apvogė mane...

— Kas? Juodukai buvo užpuolę? Tur būt, peiliais apsi-ginklavę, a-a?..

— Ne, ne juodukai. Mergina, kad ją paibaliai...

— Tikrai keistos tos moterys Amerikoje. Antai, skaičiau laikraščiuose, jog pora merginų, pasigrobę vyrų, išprievertavo. O ar daug tu turėjai perkamųjų, kai tave buvo užpuolusi ta amazonė?

— Ką tu? Čia visai ne pinigų reikalas. Literatūrinė vagystė, kurios pasėkoje atsirado "Metūgės" ir "Aštuoni lapai". Už tuos "lapus" net premija buvo paskirta. Tai gi... Nihilizmas...

— Kaip tai? Pagrobė tavo rankraščius, nusirašė ir išspausdino, kaip savo?

— Ne, nepagrobė. Patsa jai daviau pasiskaityti savo rankraščius...

— Pats? Aha-a, romantika?..

— Kokia ten romantika. Aš juk vedęs... Apvogė, išdykėlė...

— Visko pasitaiko. Panašiai buvo ir man. Tokia, žinote, garbiniuota, poetiškos sielos ilgakasė ir man kartą parašė plagiatą:

*"Mastau aš apie jus, kai
ryto tylume
Tamsus pasaulis aukso spin-
duluose grimsta;
Kai niūrūs debesys susnūde
erdvume, —
Mastau aš apie jus ir man
širdis nurimsta"...*

Tada anoji maniškė nebuvo nė aštuoniolikos. O kiek amžiaus buvai, kai tau atsiliko tas nemalonumas, apie kurį pasakoji savo abiturientiškame rašinyje "Literatūros Lankuose"?

— O kas tau, d... darbo!... —atsisveikinome ir išsiskyrėme. Kaip pažįstami.

Ach, tie Literatūros Lankai. Ir ko juose nėra. Net kritikos vertinimas. Stovi, va, toks tamsiu šalikų apsidengęs veidas, ant krūtinės ir nugaros išsimaliovojęs S. L. raidės ir porina: "Populiarumas ir poezija. Poezija mūsų dienomis tolydžio vis labiau nyksta iš viešojo gyvenimo ir pamažu virsta ekskluzivistiniu, siauram elitui tesuprantamu estetinės kūrybos žanru, kurio prasmė ir forma daug kam lygiai taip pat nebeįkandama, kaip dantiraštis arba germa-nų runos.

... Pastangas reabilituoti patriotinę poeziją kūrybinio šio žanro galimybių ir priemonių plotmėje, mūsų antagonistai stengėsi nurašyti modernizmo sąskaitin, kaltindami patriotizmo stoka ir svetimų dievų garbinimu, cituodami Maironį ("Ir žemei tėvų (Negaminki svetimų dievų"). Jie tebegalvoja ir tebegyvena devyniolikto amžiaus kategorijomis, tebesiversdami niekur negaliojančia žyginio maršo poetika, nesiskaitydami nei su nauja žmogaus situacija atominės technikos akivaizdoje, nei su savo pačių auditorijos lygio pakilimu".

Kaip mandriai ir kokių aukštu stiliumi rašoma! Bet, palaukite, kur ir kada labai panašiai yra kalbėję kai kurie mūsų rašto žmonės? Ar nebus buvę tais laikais laisvoje Lietuvoje, kai ten ūzdavo "Keturi Vėjai" ir paskiau susirikiavę "Trečiasis Frontas"? Kaip smarkiai tada buvo ten tvojamas "biblinis" rašymo būdas ir kaip sarkastiškai iš to rašymo buvo juokiamasi. Ir ar ne mūsų didysis rašytojas V. Krėvė užsistojo tą tariamai "biblinį" sekimą, įrodydamas, jog mums, lietuviams, būtų nepaprastai didelė garbė ir mūsų kultūrai tikras laimėjimas, jeigu atsirastų toks pajėgus kūrėjas, kuris pajėgtų

(Tęsinys 6-me pusl.)

8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, JUNE 6, 1959

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: kasdien nuo 10 ligi 12 val. iš ryto ir nuo 7 ligi 9 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 10 ligi 1 val. Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telefonai: PROspect 8-3229
Rezid. telefonai: WAilbrook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8 tikrai antradieniais ir penktadieniais. Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezidencija: HEMlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo 1-4 ir 7-9, Antrad. nuo 1-5, Trečiad. ir Šeštadienį tikrai susitarus

PR 6-1795, rez.: Batavia, Ill., 4287M1

DR. JONAS G. BYLA

nervų-smegenų ligos, chirurgija
OAKLEY MEDICAL BLDG.
2300 West 51st Street
Valandos tik pagal susitarimą.

Ofiso telefonai: Virginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-8244

DR. T. DUNDULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų. Trečiadienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414; rez.: RE 7-6867

DR. BR. GAIZIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietų kasdien. Šeštadieniais 1-4 val. p. p. Trečiadieniais uždaryta.

DR. A. GARUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Vidaus ir vaikų ligos
2423 WEST 63rd STREET
Val.: kasdien nuo 6-8 val. vakaro. Šeštad. nuo 12:30-2:30 val. popiet. Trečiad. ir kitu laiku tik susitarus.
Telef. ofiso: WA 5-2017
Res.: PR 8-4255

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 1-4 po pietų ir 6-8 vakaro. Trečiad. ir šeštad. uždaryta.
Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6000
Rezid. tel.: REpublic 7-9199

GRovehill 6-1595

Dr. Aldona A. Juska

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Ofiso telefonai: GA 5-4800
Rezidencijos: GA 3-6630

Dr. Gražina-Irena KAGANIEC

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VIDAUS LIGOS
10002 SO. KEDZIE AVENUE
Kasdien 4-7. Šeštadieniais 2-5. Trečiad. ir kitu laiku tik susitarus.

Telef.: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro. Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais 12-4 val.

Ofiso telefonai: LAfayette 3-3210
Jei natsiliepia iaukite KEdzis 3-2868

Dr. Emily V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-2:30 Daily afternoons.
Vakarais: pirmad., antrad., ketv nuo 6-9. Trečiadieniais tik susitarus.

Dr. Juozas PAUKŠTYS

DANTU GYDYTOJAS
4063 ARCHER AVENUE
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 popiet, 7-9 p. m. Šeštadieniais 10-12. Trečiadieniais uždaryta.
Telef.: LA 3-4949 — Namų BE 3-7786

Tel. ofiso: HE 4-1202; rez. PR 6-4732

DR. A. MACIUNAS

CHIRURGAS
2454 W. 71st ST. (71st ir Campbell)
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 popiet, antrad. ir penktad. 5-8 val. vak.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-7700

Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir nuo 4-8 val. po pietų. Šeštad. nuo 9-11 val. ryto ir nuo 2-4 val. po pietų. Trečiadieniais uždaryta.

DR. M. STRIKOL

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Valandos tik susitarus.
PROspect 6-1930

Telef. ofiso: CLiffside 4-2896
Rezidencijos: WAilbrook 5-3099

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(kampus 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val. po pietų. Šeštadieniais 2-6 val. popiet.

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PROspect 8-1223 arba TR 3-5577
OFISO val.: pirmad. 8-10 val. vakaro, antrad., trečiad. ir penktad. 6-9 v. v., šeštadieniais 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS
2458 WEST 71 STREET
Kampus 71 ir Campbell Ave.
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonai: GIbson 8-6195
Valandos kasdien nuo 2:00 v. p. p. iki 4:00 v. p. p. ir nuo 6:00 val. vak. iki 8:00 v. v. Trečiad. ir šeštad. uždaryta.

C. Z. VEZELIS

DANTŲ GYDYTOJAS
4645 S. ASHLAND AVE. YA 7-2244
Val.: nuo 9 iki 12, nuo 1 iki 5, nuo 6 iki 8. Trečiadieniais uždaryta.

Tel. ofiso: VI 2-1581; rez.: PR 6-4250

DR. V. VILEIŠIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampus Halsted ir 31 os gatvių)
Priėmimo val.: kasdien 1-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Šeštad. 1-4 val. po pietų. Trečiad. ir sekmadieniais uždaryta.

Tel. off.: FR 2-4841, 9 A.M.—5 P.M.

Tel. res.: AV 3-2627, 5:30 P.M. iki 9:00

Dr. Justina ŽIRGULIS

Specialybė įvairios nervų ir profo ligos—vaikų ir suaugusių.
PITTSFIELD BUILDING, Kamb. 621
55 E. Washington St., Chicago 2, Ill.
Priėmimas tik pagal susitarimą.

Robertson Pharmacy

Vaistinė. Receptų specialistai.
Nemokamai pristatome.
Siunčiame paketus į Europą.
1425 W. GARFIELD BLVD.
Tel.: PR 6-4268

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai—Protezai, Med. Bandažai, Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1. ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI

Dr. Ant. Rudokas, Opt.

4455 SO. CALIFORNIA YA 7-7381
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
VAL.: 10 ryto iki 8 vak. (trečiadienį uždaryta), šeštad. 10 ryto iki 3 p. p.

DR. G. SERNER

LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YArds 7-1829

Pritaiko Akinius Kreivias Akis Ištaiso. Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Treč. uždaryta. Penkt. ir šeštad. 10-2 val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

Dr. Kazimieras MICHEL

Optometriskas-Orthoptistas
Gydo nusiilpusias ir nervuotas akis. Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius. Išgydo kreivas akis be operacijos. Įdeda netikrą —artificialę akį pagal sveiką. Tikrina klausą ir pagelbsti negirdintiems. Praktikuoja per 39 metus. Kalba lietuviškai.
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonai: YArds 7-6616

KNYGŲ LENTYNA

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

Sudaro: Lietuvių Bibliografinė Tarnyba
(Adresas: Lithuanian Bibliographical Service,
1132 N. Walnut St., Danville, Ill.)

NR. 5

1958 — 1959 m.

XI—XII m.

IN MEMORIAM

Prieš metus, 1958 VI 24 Palangoje staigiai mirė bibliografas I. Kisinas. Nuo 1931 iki 1941 m. jis dirbo Vytauto Didžiojo Universiteto bibliotekoje pas prof. Vaclovą Biržišką. Velionis labiausiai yra žinomas ir vertinamas kaip bibliografijų kauptis autorius, palikęs mums E. Volterio, M. Biržiškos, M. K. Čiurlionio, A. Smetonos ir Vaclovo Biržiškos bibliografijas (Smetonos ir bio-bibliografija). Bet po to, kai a. a. Vaclovo Biržiškos rengta 1918—1926 metų lietuvių bibliografija sudegė paskutinio karo metu drauge su 1911—1917 m. laikotarpio bibliografija, I. Kisino 1933 m. išleistas stambiausias „Lietuviškų knygų sisteminis katalogas. Rinkoje esančios knygos“, bent iš dalies papildęs lietuvių bibliografijoje atsiradusią spragą ir kaip tik tomis knygomis, kurios buvo skirtos pardavimui, t. y. mokslo ir literatūros veikalais, vadovėliais. 1911—1923 m. bibliografijos spraga iš dalies papildyta paties Biržiškos, jo redaguotame „Knygų“ žurnale. Dirbdamas 30 metų lietuvių bibliografijos srityje, I. Kisinas nebuvo niekad pamiršęs ir savo tautiečių. Jiems parūpino lietuvių literatūros ir rašytojų antologijas hebraiskai. Vokiečių okupacijos laikais velionui teko pergyventi baisiausių žydų tautos tragediją. Ir tie pergyvenimai greičiausiai ir buvo ankstyvos mirties priežastimi... Gimęs 1904 VII 30.

Lietuvių Bibliografinė Tarnyba

LIET. IŠEIVIŲ LEIDINIŲ BIBLIOGRAFIJA

Bibliography of Lithuanian Publications published outside
Lithuania 1958

Sudarė: A. Ružanec-Ružancovas (1132 N. Walnut St., Danville, Ill.)
ir B. Kviklys (5747 S. Cambell Ave., Chicago 29, Ill.)

(Tęsinys iš per. Nr.)

791 **Koncertai** Jakubėnas, V.: Dainavos koncerto progą, S. Šimkaus opera „Pagirėnai“, Draugas 8/II, 1 — Markaitis, B., SJ: Mano pasaulis. Dainavos ansamblio atlieka Jakubėno muzikos poema. Drg 6/4 — S. S. Pokoncertiniai mąstymai (Simfon. muzikos koncertas Bostone). Aid 1/39—41. 792 **Teatras** Alantas, V.: Vaidylos gastrolės Detroito (Penki stulpai turgaus aikštėje). Drg 11/3 — Alga, T.: Bostono sambūris nugirdė Čikagą „Raudonųjų vynu“. Aid 1/42—43 — Brazulius, V.: 25 kūrybiniai metalai. Juozo Palubinsko scenos darbuotės sukaktis. Drg 44/II, 3 — Gruzdietis: Sruogos ir Pūkelevičiūtės Milžino paunksmė. Nns 15/3 — Kutkus, V.: Partizanų drama scenoje. Ar tinka mums Landsbergio Penki stulpai? Drg 38/II, 3 — Landsbergis, A.: Laiškas redak. dėl „Penkių stulpų“. Wrš 14/2, 4 — M., S.: Idvasinta nerealybė nugali tikrovę. „Stiklinis žvėrynelis“ Detroito. Aid 1/38—39 — Pilkų Stasys: Lietuvos teatras. Mrg 1—2 nr. — Šviesietis, T.: Milžino paunksmė Montrealyje. Nns 38/II, 6—7, 9. 796 **Fiziškas lavinimas, sportas** Nasytis, A. dr.: Atsisveikinant. SZ 1/2, 11.

8 LITERATŪRA — LITERATURA

8.1/09 **Literatūros mokslas** Aistis, J.: Atsargiai su autoritetais. Drg 14/II, 5 — Babrauskas, B.: Šiapus ir anapus. Drg 2/II, 1 — Čepėnas, P.: S. M. Slavočinskio giesmynas. Drg 32/II, 2 — D. M.: Kan. M. Vaitkus apie Pasternaką. Drg 2/4 — Gaigalas, V.: Ferdinand Brunetierre. Nns 26/II, k, 4 ir 32/II, 1, 4 — Kaupas, J. dr.: Apie kūrybą ir konkursus. Drg 32/II, 1, Apie romano konkursą. Drg 26/II, 1, Autoritetai ir kūrėjų žmonės. Atviras laiškas J. Aisčiui. Drg 44/II, 4 — Kavolis, V.: Muzikas Motiejus. Jo įtakos randama V. Kudirkos sarkazme. Drg 2—3 nr. — Latvių poetas (K. Dzileja) apie Igną Šeinių. Drg 7/4 — Prūnškis, J.: B. Pasternak apie religiją. Drg 14/II, 1 — Ramojus, V.: Kaip Cvirka barė Pasternaką. Drg 32/II, 5 — Šilas, P.: Rašantieji ir kritikai dėmesio. Nns 32/II, 2, 5 — Širvydas, V.: Praeities pajėgumas ir uždaviniai. Drg 14/3 — Švaistas, J.: Laureato žodis pasakytas priimant premiją. Drg 32/II, 1 — Tysliava, J.: Baltrušaičio ir Milašiaus sukaktys. Vnb 1/6 — Tininis, J.: Prancūzės romanistės. Drg 26/II, 1 — Turauskas, E.: Diskusijos apie Pasternako kūrybą. Drg 3/4 — Vaitkus, M.: Dr. Živago romano ideologija. Drg 20/II, 3 ir 26/II, 5.

Grožinė literatūra 8—2 Teatro

veikalai Auginas, B.: Lietuvos karzygio dvasia. Radijo vaizdelis. Krs 2/45—47 — Keblinskienė, K.: Vakarojimas. MD 1—2 nr. 8—3 Romanai, novelės Alšėnas, P.: Nesulauktas laiškas TA 3/2 — Baronas, A.: Bokštas. LD 1/8, 17 — Gaubys, P.: Dėdė Albinas. Drg 2—3 nr. — Grigaitytė, K.: Medžioklė. Drg 11—13 nr. — Katiliškis, M.: Juodos akys tavo, Sulamita. NL 4/3—4, Kaitra. Vlv 1—5 nr., Sėda. Drg 9—11 nr. — Krėvė, V.: Išsibarė. Nns 24/3, 5 — Naujokaitis, P.: Upeliai negrijta į kalnus. Romanas. Drg 1—11 nr. — Rinkūnas, P.: Ant prakaituotos žemės. Drg 4—10 nr. — Šeinius, I.: Kuprelis. Klv 6—8 nr., Vasaros vaisės. Mrg 2/16—17 — Švaistas, J.: Jo sužadėtinė. Premi juotas romanas. Drg 27—50 nr., Ne savo rūbu. LD 2/8 — Tarasėnka, P.: Istorijos apysaka. Vnb 1—9 nr. — Tautkus, A.: Turtas. SA 1—2 nr. — Trimakas, K., SJ: Gailėstingas samariėtis. Žvg 2/46—49 — Zobarskas, S.: Pabėgėlis. Gnt 15/9—11. Vertimai: 888.2 Iš lietuvių kalbos į anglų kalbą Gražulis, B.: Race to the grove. Transl. by M. Stark. LD 2/22. Iš kitų kalbų į lietuvių kalbą 82 Anglų Amerikiečių autoriai Roberts, K.: Senatvė. Išv. K. Barėnas. EL 1/2 ir Nns 50/II, 1, 5. 83 Vokiečių autoriai Breibach, J.: Klemensas. Išv. Z. K. Drg 13—16 nr. 84 Prancūzų autoriai Troyat, H.: Portretas. Drg 1—7 nr. 85 Italų autoriai Papini, G.: Trys išminčiai. Išv. dr. P. Mačiulis. Drg 3/3. 882 Rusų autoriai Gorkij, M.: Perėjūnas. Nns 20/II, 7—9, 25/II, 3, 8, 32/II, 2, 8, 38/II, 8, 12, 44/II, 2, 12 — Pasternak, B.: Doktor Živago. Nobelio laureato romanai. NL 5—9 nr., Draugai ir priešai. Išv. K. Barėnas. EL 2/2 ir TA 4/2. 8—7 Saityra, humoras Bočiūnas, F.: Klaida. Vnb 2/7 — Rōda, D.: Pirmoji kelionė į užsienį. Drg 8/3 — Tininis, J.: Sunų mylėtojų testamentas. Drg 2/II, 3, 6. Vertimai: 882 Rusų autoriai Zoščenko, M.: Krizė. NL 3/4, Pirtis. NL 1/4.

91 **GEOGRAFIJA — HEIMATKUNDE, kelionės Lietuva:** Dirmantas, S. prof.: Sovietų išleista Lietuvos žemėlapis. Drg 11—12 nr. — Kolupaila, S. prof.: Kražiai be skerdynių (Ramanauskas, A.: „Zemaitijos keliai“) Drg 8/II, 2. **Kiti kraštai:** Gussen, A. J. dr.: Kelionė į Europą. Nns 48—50 nr. — Jankutė, N.: Į pietus. Drg 12—26 nr. — Kuraitis, D.: Kelionė į anapus geležinės uždangos. Nns 1—19 nr. — Paskendusioji Atlantida. TA 1—2 nr. — Šliūpas, V. inž.: Švento Jono upės

9 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.

— SATURDAY, JUNE 6, 1959

oklius aplankius. Nns 20/II, 1, —5. 92 **BIOGRAFIJOS — BIOGRAFIEN, atsiminimai** Aleksa, Pijus, kan. 1894 5 5 — 1958 11 29 (V. J. KKL 1/10—11) — Ambotas, Jonas prel. 1869 1 22 — (Drg 5/2; Giedraitis, J. L. Drg 25/4, 7; — SPV 1/27—28) — Bagdanavičius, Vytautas, kun., MIC. 1908 12 26 — (KKL 2/13) — Bakšys, Jonas kun. 1892 3 8 — (Stankaitis, A. dr. Drg 1/3—4) — Budriūnas, Motiejus komp. 1898 9 22 — (Jakubėnas, V. Drg 20/II, 1) — Bukantasa, Domininkas dr. 1873 8 11 — 1919 1 19 (Slapšys, T. Drg 26/II, 6) — Gielgud, John 1904 4 14 — (Gustaitis, A. Vnb 2/6—7, 11; Šešplaukis, A. dr.: Šešpyras Gielgudo interpretacijoje. Drg-44/II, 3) — Jakševičiūtė-Venclauskienė 1874 6 27 — 1958 1 16 (Giedaugas, K. Drg 9/4; Prielgauskas, K. TŽ 4/3 ir Vnb 3/7) — Jonas XXIII popiežius 1881 11 25 — Kristanavičius, B., SJ. Žvg 2/33—35; Vaišnora, J., MIC Aid 1/43—46) — Jurkūnas - Šeinius, Ignas 1889 4 3 — 1959 1 15 (ab- Drg 10/3; Cicėnas, J. Nns 32/II, 1—2; — Drg 32/II, 5; — EL 5/1; — EP 1/15; Gerutis, A.: Vieton gėlių ant I. š. kapo EL 7/2; j. k. NL 6/4; Kelmutis, A. Nns 32/II, 7; — LD 2/4; — Mrg 2/15—16; — Vnb 4/1, 4; Zobarskas, S.: I. š. netekus. Vnb 5/6) — Kairys - Kaminskis, Steponas prof. 1878 12 20 — (Barčiauskas, V. Nns 12—14 nr.; Budrys, J. Prof. S. K. pagerbime pasakytas žodis. Tvn 6/3; Cicėnas, J. Nns 20/II, 1—2; — EL 3/2; Kairys, S.: Kas Urachą kvietė karaliu? Klv 3/4, Namai ir namiškiai. EL 3/2; Narkeliūnaitė, S. Drg 17/5; — NL 4/3; P. T. Tvn 4/; Sidzikauskas, V.: S. K. Klv 4/5, Prof. S. K. pagerbime pasakyta kalba. Tvn 6/3; Šalna, J.: Prof. S. Kaminskio sukaktis. Sėj 1/43—44; Vilčinskis, J.: K. asmenybė. EL 3/2—3) — Karalius, Juozas kun. 1889 2 4 — (Rs. Drg 11/5) — Kymanaitė - Čiurlionienė, Sofija 1885 3 13 — 1958 12 1 (Kriksčiūnienė, O. Drg 8/II, 8; — Lks 228/4) — Kučingis, Jonas kun. 1908 12 23 — SPV 1/28) — Kudirka, Vincas dr. 1858 12 31 — 1899 11 6 (Biežys, S. dr. Tvn 1—6 nr.; Kavolis, V. Nns 2/II, 6; Merkelis, A. NL 7—9 nr.; Talvio, M.: K. — Lietuvos įsikūnijimas. Drg. 12/3) — Kupčiūnas, Kazys, 1890 5 15 — 1959 2 1 (J. K. NL 8/21) — Leškys, Mečys 1911 8 21 — 1959 2 2 (Cicėnas, J. Nns 38/4) — Matulaitis, Jurgis arkiv. 1871 4 13 — 1927 1 27 — (Mrn 111/12—13; P. B. Lietuvis Sv. Tėvo Pijaus XI draugas. Vts 1/8) — Nemeikša, Juozas prof. dr. 1880 12 16 — 1958 12 12 (Sruogienė, V. Nns 8/II, 1, 7; Tercijonas, V. dr. Vnb 1/11) — Pakalkis, Jonas 1894 1 18 — (Kaminskis, J. Klv 7/4, 7) — Paleckis, Justinas 1899 1 22 — (Vlks., J. Klv 6/5) — Paltarokas, Kazimieras vysk 1875 10 22 — 1958 1 3 (Gasiūnas, J. kun.: Vysk K. P. bolševikų okupacijoje. Drg 32/II, 4; Vysk. P. bomboms sprogtant. Drg 26/II, 2, Vysk. K. P. ligos. Drg 50/II, 6, Vysk. K. P. Vilniuje. Drg 44XII, 3) — Pauliukevičius, Bonaventūra 1896 — 1938 (Marijampolietis Nns 39/2) — Petrulis, Vytautas 1890 2 3 — 1942? (Kirša F.: V. P. prisiminus. Drg 8/II, 1) — Purvis, Pranas J. mirė 1958 9 17 — (Tvn 8/1) — Popeliučka, Klemensas br. gen. 1892 6 16 — 1948 10 25 (Mingėla, V. Krs 2/64) — Radvila, Jurgis kunigaikštis, kardinolas 1556 5 31 — 1600 1 21 (P. B. Vts 1/13) — Raila, Bronys 1909 3 10 — (Drg 16/4) — Simutis, Aniceta 1909 2 11 — (Drg 13/8) — Smetona, Antanas (1874 8 10 — 1944 1 9 (Smetona, Julius: 15 m. kai mirė A. S. Drg 14/II, 5) — Stankūnas, Domas 1908 6 1 — 1941 8 ? (Drg 7/8) — Sušinskis, Alfonsas kun. 1909 1 25 (Kasulaitis, A. J. Drg 50/II, 2) — Šturms, Eduards, prof. dr. 1896 — 1959 1 21 — (EP 1/15) — Varnas, Adomas))prof. 1879 1 2 — (Drg 2/II, 1; — NL 3/4; — Nns 8/II, 10; P. J. Drg

12/4; — Snd 3/6) — Zubov, Vladas agron. dr. 1877—1959 (J. S. Vnb 6/1, 10). **Atsiminimai** Aloyza Motina M. pranciškietė: Rašau senųjų žodėlius. Drg 26/2 — Biržiška, Mykolas: Laukiame su viltimi. Drg 44/II, 5, Ne visuomet dauguma teisinga. Kaip „velnio tužinas“ liepos 13-tą naktį išrinko Lietuvai karalių Urachą — „Mindaugą II-jį“ LD 2/4—5 — Butkus, S. Augino tėvas savanorį. Krs 1—2 nr. — Cicėnas, J.: Mintys Vasario 16-tąją. Sėj. 1/1—4. — Dirmantas, S.: Dr. Joną Mikulskį palydint amžinybėn. Drg 50/II, 4, Mums prikiša, o patys... Krs 1/4—5 — Kaščiūnas, K.: Kodėl mane paskyrė kariuom. vadu pats save klausia ats. gen. V. Vitkauskas ir neranda atsakymo. LD 1/16—17 — Klajūnas: Sterntalio stovykla. Nns 2/II, 3, 7, 11—12, 8/II, 11, 14/II, 10—12 — Narvydas, P.: Antana Vanagaitį prisiminus. Vnb 9/5, 8 — Miščikas, S.: Kodėl kovojama. Lietuvos mokyklų pergyvenimus prisimenant. ALB 1107/4 — Remeika, J. dr.: Susitikimas su Vaižgantu. Vnb 1/12 — SS: Kam Lietuvos komunistams buvo reikalingas advokatas. Drg 8/3—4 — Skipitis, R.: Pirmasis pasaulio liet. kongresas 1935 m. NL 1—3 nr. — Suž., S.: Vasario 16 slaptas minėjimas pirmosios bolševikų okupacijos metu Vilniuje. Drg 11/4 — Špokevičius, A. plk. lt. Lietuvos jaunimas kovose prieš okupantus. LD 2/11—17 — Tercijonas, V. dr.: Dariaus ir Girėno mirties mislė. Vnb 2/10 — Vlks., J.: Raidė. Klv 7/5 — Zalatorius, J.: Kautynės ties Kėdainiais ir Šėta. TŽ 8/2, 7 — Zilyš, P. gen. št. plk.: Apie laureatą J. Kėdainį — buvusi politruka. Drg 13/4. 929.9 **Heraldika, vėliavos** Urbonas, O.: Senovės Lietuvos kariuomenės vėliavos. Krs 2/41—45. 93.99 **ISTORIJA — GESCHICHTE** Lietuva Adomaitis, A. S.: Lithuanian history. Vts I—2 nr. — Bičiūnas, J. dr.: Sv. R. Belarminas apie sv. Kazimierą. Drg 50/II, 5 — Čižiūnas, V.: V. Kudirkos šimtmėtis. Gnt 15/5—7 — Ivinskis, Z.: Kriksčiūnybės kelias Lietuvon. L&L 1—2 nr. — Maceina, A. dr.: Mūsų kaimynų klaidos. Drg 13/33—4 — Mažiulis, A.: Devynioliktieji metai. Drg 1—5 nr. — Pajūrietas: Klaipėdos krašto atvadavimą ir jo gadybę prisiminus. Nns 20 (II, 10—11 — Sruogienė, V.: Pasvalė: Krs 2/39—41 — Šapoka, A.: Vilniaus miestiečių savivaldos organizacija ir miesto vidaus santykiai. Aid 1/30—34 — Vlks., J.: Po „Lietuvos TSR istorijos šaltinius“ besizvalgant. Nns 26/II, 5, 7, Praeityje besizvalgant. Socialdemokratų J. Smolskio ir A. Valiuko nužudymo apylostys. Klv 8/2, 5. **Lietuviai išeiviai** Lb., P.: 300 metų sukaktis Kuršiaus atplaukimo Amerikon. Drg 41/3 — Suž., S.: Lietuvių mokykla Petrapilyje. Drg 7/3 — Širvydas, V.: Viena diena motina, kita — pamotė. TŽ 8/3. **Kiti kraštai** Bulaw, F. Aliaska. Nns 34—47 nr. — Bušackis, B.: Lenkijos politinių sistemų fazės. Nns 5—11 nr. — JAV ambasadorius Lietuvoje. Joel Barlow kelionė 1812 metais. Drg 5/3.

(Pabaiga)

1945 — 1949

George Wagner, Noerdlingen. 1949. Kieti virš., XXXI, I nrm., 630, 2 nrm., p. 135x210 mm („Draugo“ knygyne \$4.00). Pastaba: V p. Spaudai paruošė vyskupas dr. Vincas Brizgys (1903 11 10 —) Kauno vyskupas aukzilijaras. Rec: J. K. Tėvynės Sargas 49/2—3, 182—185. 154 **Kriksčioniškoji moterystė.** Encikliką Popiežiaus Pijaus XI. Vertė Kan. Dr. P. Aleksa (1894 5 5 — 1958 11 29). Fellbach b/Stuttgart, Lux, sp. 1949. Apr. B. Kviklys 155 **Sventoji istorija Naujasis Įstatymas.** Kirchheim-Teck, Leidinys: Sv. Sosto Delegatūros liepvams, sp. J. Illig, Geopingen. 1947. Virš., 95, 1 nrm., p. iliustr. 152x235 mm 4000 egz. RM 8.00 („Draugo“ knygyne \$1.00). Pastaba: 4 p. šis Sventosios istorijos, Naujojo įstatymo, leidimas yra paruoštas turint pavyzdžių vysk. (Tęsinys 10 psl.)

(Atkelta iš 9-to psl.)

kupo Kazimiero Paltaroko to paties vardo vadovėli. Daug kur laikytasi arkivyskupo Juozapo Skvirecko versto Naujojo Testamento, III leidimo, tekstų. Kalbos ir stilistikos žiūrėjo lituanistas Paulius Jurkus (1916 7 29 —). Rec: Gižinskas. L. Naujasis Gyvenimas 47/8, 125. 156

Šventoji istorija Senasis įstatymas. Kirchheim-Teck, Leidinys: Sv. Sosto Delegatūros lietuviams, Nr. 13, sp. J. Illg, Goepingen. 1948. Virš., 107, 1 nmm. p., iliustr. 145×227 mm 300 egz. RM 10.00 ("Draugo" knygyne \$1.00). Pastaba: 4 p. šis šventosios istorijos, Senojo įstatymo, leidimas yra parengtas turint pavyzdžiu vuskupo Kazimiero Paltaroko to paties vardo vadovėli. Naudotasi: Dr. J. Ecker "Schulbibel" 1929 m. laida ir "Biblische Geschichte", parengta Katechetenvereine Oesterreichs, II laida. Kalbos ir stilistikos žiūrėjo lituanistas Paulius Jurkus. 157

Zdanavičius, Bronius (1907 12 15 —): **Trumpas katekizmas.** Doerverden, rotat. 1945. Aprašė "Lietuvis" 45/6, 3. 158

Žitkus, K. kun: **Tėve mūsų Tikybos vadovėlis** antrajam pradinės mokyklos skyriui X leidimas. Tuebingen, Lietuvių Sąjungos leidinys, sp. npž. 1945. Virš., 104 p., iliustr. 137×194 mm 2500 egz. Fotomechaniniu būdu atspausdinta iš IX leidimo (1944 metų). 159

"—" **Tėve mūsų Tikybos vadovėlis** antrajam pradinės mokyklos skyriui XI leidimas. Stockholm, (Švedija), Lietuvių Draudija Švedijoje, issued under the authority of the Baltic Humanitarian Association, sp. npž. 1947. Virš., 194 p., iliustr. 137×195 mm XI leidimas šio vadovėlio leidžiamas fotomechaniniu būdu atspausdintas iš X leidimo 1945 m. ir patiekiamas mūsų mažiesiems skaitytojams visai toks, koks buvo Lietuvos normalioje sąlygoje išleistas. 160

267.02 Ateitininkų Federacija — Societe des etudiants Lithuanians Catholiques "Ateitis" — The Association of Lithuanian Catholic Students "Ateitis"

Ateities Federacijos Vyr. Vadovybės atsišaukimas į visus tremtyje esančius ateitininkus (Ateitininkų biblioteka Nr. 11). Wuerzburg, išleido "Žalgiris", sp. Schweinfurter Druckerei und Verlagsanstalt. 1947. 14, 2 nmm. p., 146×205 mm. 161

Ateitininkų keliu Moksleivio ateitininko programinis vadovas. (Vak. Vokietija), Moksleivių Ateitininkų S-gos Centro Valdyba, raš. maš. ir sp. rotat. 1949. Virš., 103 p., iliustr. Apr. "Žiburiai" 49/58, 7. 162

Ateitininko vardas ir veidas (Ateitininko biblioteka Nr. 4). (Vak. Vokietija), Ateitin. spaudos leidykla raš. maš. ir sp. rot. virš.-spausť. 1946. Virš., 14 lap., sp. vien. pus. 209×297 mm 400 egz. 163

Ateitininkų ceremonijalo statusas (Ateitininko biblioteka Nr. 6). (Vak. Vokietija), Ateitin. spaudos leidykla, raš. maš. ir sp. rotat. 1946. Virš., 6 nmm lap., raš. vien. pus. 210×298 mm. 164

Ateitininkų istorija (Ateitininko biblioteka Nr. 5). (Vak. Vokietija), raš. maš. ir sp. rotat. 1946. 400 egz. Apr: MAS CV. 165

Ateitininkų istorija Antroji pataisyta ir papildyta laida (Ateitininkų biblioteka Nr. 8). (Vak. Vokietija), Ateitininkų spaudos leidykla, raš. maš. ir sp. rotat., virš.-spausť. 1946. Virš., 2 nmm., 17, 1 nmm. p. 207×291 mm. 400 egz. 166

Ateitininkų vadas. (Vak. Vokietija), Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Vokietijoje Centro Valdybos leidinys Nr. 2, raš. maš. ir sp. rotat. 1946 m. balandžio mėn. Virš., 26 p., 207×302 mm. 167

Ateitininkų vaidmuo lietuvių tautos istorijoje (Ateitininko biblioteka Nr. 1). (Vak. Vokietija), Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Vokietijoje Centro Valdybos leid. Nr. 3,

raš. maš. ir sp. rotat. 1946. VI. 6. 10 p. 210×300 mm. Apr: MAS CV. 168

Brangios idėjos sesės (Pasiskaityti mergaičių susirinkime). (Vak. Vokietija), MAS Vokietijoje Centro Valdybos Mergaičių Skyrius, raš. maš. ir sp. rotat. 1946. 4 nmm. p. 210×300 mm. 200 egz. 169

Girnius, Juozas (1915 5 25 —) Juozas Girnius: **Tautiniai mūsų uždaviniai tremtyje** (Ateitininko biblioteka Nr. 10) Wuerzburg, Bavarija, Moksleivių Ateitininkų Sąjunga, leidžia "Žalgiris" with approval of UNRRA team, sp: Schweinfurter Druckerei und Verlagsanstalt GmbH. 1947. 23, 1 nmm p. 211×295 mm Rec: Gižinskas, L. kun. Naujasis Gyvenimas 48/2, 31; Viršis, A. Aidai 48/11, 80—81. 170

Moksleivių Ateitininkų Sąjungos įstatai. (Vak. Vokietija), sp: (Buchdruckerei Schwertschlag, Fellbach. 1948). 2 nmm. p. 150×210 mm. 171

Pažangi moteris ir dabartinis momentas. (Vak. Vokietija), (Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Vokietijoje Centro Valdybos Mergaičių Skyrius, raš. maš. ir sp. rotat. (1946). 6 nmm. p. 210×300 mm 200 egz. 172

Skvireckas, Juozapas (1873 9 18 —): **J. E. Arkivyskupo Juozapo Skvirecko laiškas moksleiviams ateitininkams.** Augsburg, sp: P. Haas & Cie. 1947. 7, 1 nmm. p. 149×210 mm. 173

Šalkauskis, Stasys (1886 5 16 — 1941 12 4): Prof. St. Šalkauskis **Aktualiūs ateitininkų uždaviniai** (Ateitininko biblioteka Nr. 9). (Vak. Vokietija), Ateitininkų spaudos leidykla, raš. maš. ir sp. rotat. 1947. 2 nmm., 7, 1 nmm. p. 210×293 mm. 174

"—" Prof. St. Šalkauskis **Estetinė ateitininkų ideologija** (Ateitininko biblioteka Nr. 7). (Vak. Vokietija), Ateitininkų spaudos leidykla, raš. maš. ir sp. rot., virš.-spausť. 1946. Virš., 4 nmm. lap., sp. vien. pus. 208×290 mm. 175

27 Bažnyčios istorija — Histoire de l'Eglise chretienne — Christian Church history

Die Lage der Kirche im Sowjetischen Litauen. (Vak. Vokietija), raš. maš. ir sp. rotat. (1947), 12 lap., sp. vien. pus. 209×300 mm. 176

Lithuania catholica (Libelius pro memoria). (Vak. Vokietija), sp. npž. 1948. 16 p. 150×210 mm. 177

Vaitiekaitis, A: **Trumpa Bažnyčios istorija** Trečioji laida Parrašė kun. A. Vaitiekaitis Kanonų Licencijatas ir diplomuotas teisininkas, Vilkaviškio Dr. J. Basanavičiaus vardo valdžios gimnazijos kapelionas. Wiesbaden, Leidykla "Giedra", raš. maš. ir sp. rotat. 1946 liep. m. Virš., 2 nmm., 80, 4 nmm. p. 285×203 mm 400 egz. RM 10.00. 2 p. — Short history of the Catholic Church. 178

284 Evangelikų Bažnyčios — Protestantism — Protestantism

22 Biblija — Bible — Bible.... Biblija tai esti visas Šventas Raštas Seno ir Naujo Testamento i lietuvišką kalbą perstatytas iš naujo perveždėtas ir dešimtą kartą atspausdintas. London, Anglija, Britaniskoji ir svetimųjų žemių Biblijų Draugystė, Printed in Great Britain at the University Press Oxford by Charles Batey Printer of the University. 1947. Kieti virš., 848, 279, 1 nmm. p. 118×187 mm. 179

Morkaus Evangelija. Oerebro, Švedija, Evangelipress. 1946. Virš., 39, 1 nmm. p. 112×153 mm. Pastaba: 2 p. Lithuanian St. Mark revised edition. 180

24 Praktinė teologija — pratiques religieuses — Devotional theology

Advento bei Šv. Kalėdų ev. giesmės. Wunsiedel, Buchdruckerei E. Rahn. Kalėdos 1946. 4 nmm. p. 150×210 mm. 181

Evangelikų giesmės. (Vak. Vokietija, Britų zona), išleido kun. Kelleris. 1945. 1500 egz. Apr: Fr. Šlenteris. 182

Evangelikų giesmynas su maldomis I ir II dalis. Kassel-Mattenberg, Published by the Lutheran World

Federation; Editor, Senior Pauperas, sp.: Leidykla „Aistia“ Hof- und Weisenhaus - Buchdruckerei. 1547 —1947 lietuviškosios knygos ir evangelikų lietuviško giesmyno jubiliejiniai metai. Virš., 339, 1 nmm., 163, 1 nmm. p. 105×145 mm. RM 18.00. 183

Giesmės kelionėje. Wunsiedel, (sp: Buchdruckerei Erhard Rahn). 1946 m. vasario 16 d. 8 p. 11×189 mm. 184

Ev. giesmės (Wunsiedel, Buchdruckerei Erhard Rahn). 1947 vasario 16. 2 nmm. p. 150×206 mm. 185

Kalėdų varpeliai. Luebeckas, Britų zonos Lietuvių Evangelikų Jaunimo Darbo Centro leidinys Nr. 1, rankraščio teisėmis, rotat. 1947. XI. 17. 32 p., iliustr. 110×150 mm. RM 1.50. 186

Kasdieniniai krikščioniški obalsiai. 1948 metams vasario mėn. Luebeck, išleido: Lietuvių Evangelikų Jaunimo Darbo Centras, rotat. 1948. 4 nmm. p., iliustr. 102×144 mm. 187

Tyli naktis, šventa naktis. (Vak. Vokietija), sp. npž. (1946). 2 nmm. p. 203×266 mm. 188

25 Pastoralinė teologija — Oeuvres pastorales — Pastoral theology

Kasdieninė stiprybė (Anglija). Printed in Great Britain. (1947). Virš., 32 p. 77×120 mm. 189

Preiškaitis, Martynas ev. kun: Dešimtis Dievo prisakymų. (Vak. Vokietija, Britų okupacinė zona), sp. npž. (1947). Apr.: Tėviškės Garsas 47/58, 3. Rec: Cicėnas, J. ten pat. 190

26 Krikščioniškoji Bažnyčia — Eglise chretienne en general — Ecclesiastical theology

Evangelikų pamaldų eiga (sutrumpintai). Wunsiedel, sp.: Erhard Rahn. (1946). 2 nmm. p. 150×210 mm. 191

Konfirmacija. Wunsiedel, sp.: Erhard Rahn. (1946). 2 nmm. p. 220×300 mm. 192

Luther, Martin (1483 11 10 — 1546 2 18): D. Martyno Liuterio **Mažasis katekizmas.** Weilheim/Teck, Pavestas Lietuvių Evangelikų Vyriausios Bažnytinės Tarybos išleido „Atžalynas“, sp. npž. 1947. Virš., 64 p. 122×170 mm. 193

"—" **Dr. Martyno Liuteriaus mažasis katekizmas.** Itzehoe, sp. npž. 1946 10 31. Virš., 8 p. 104×147 mm. 194

3 VISUOMENINIAI MOKSLAI — SCIENCES SOCIALES — SOCIAL SCIENCES

30 Sociologija — Sociologie — Sociology

Dabšys, Aleksandras (1905 11 5 —): **Visuomenės mokslo konspektas.** Uchte, Hannoverio Apygarda, raš. maš. ir sp. rotat. 1949. 24 p. did. formato. Apr: „Žiburiai“ 49/59, 5. 195

Jungfer, Victor (1893 5 6 —): Drf. Victor Jungfer **Litauen Antlitz eines Volkes.** Versuch einer Kultursoziologie. Tuebingen, Patria - Verlag, Verlagsnummer 36; Satz: Maschinensatzverteilung GmbH. Ludwigsburg, Druck: J. F. Steinkopf, Stuttgart. 1948. Virš., 341, 3 nmm. p., iliustr. 147×205 mm. 3.-8. Tausend. (DM 8,00). Rec: Pr., N. Lietuvių Zodis 48/40, 3; Vykintas, S. Mūsų Kelias 48/56, 4. 196

31 Statistika — Statistique — Statistics

Lietuvos Žemės Ūkis ir Statistika žr. Nr. 224.

32 Politika — Politique — Political science

Audra vandedns šaukšte Laiškas iš Vokietijos, tilpės Amerikos lietuvių laikraštyje "Vienybė". (Memmingen), sp. npž. 1946. 2 p. 300×310 mm. 197

Hlond, August (1881 — 1948): Kard. Aug. Hlond **Krikščioniškųjų valstybinio gyvenimo dėsniiai.** Vertė G. Taučius (Tėvynės Sargo biblioteka Nr. 1). Schweinfurt, išleido "Venta", sp: Schweinfurter Druckerei und Verlagsanstalt. 1948. Virš., 45, 3 nmm. p. 110×175 mm. (DM 1,00). Rec: — Lietuvių Zodis 48/43, 3. 198

In Name of Lithuanian People.

Wolfberg, "Perkūnas", sp. npž. 1945. Virš., 72 p., iliustr. 134×193 mm. 199

Jukna, Petras: Demokratijos kelias. Rosenheim, Rosenheimo Apylinkės Komitetas, sp.: Oberbayrisches Volksblatt. 1946. Virš., 61, 3 nmm. p. 147×205 mm. 5000 egz. RM 6,000. Rec: J. R. Scientiae et Artibus 46/2, 34. 200

Jurkūnas, Ignas (spv. Šeinius) (1889 4 3 — 1959 1 15): Ignas Šeinius **Anger det oss?** Švedija. 1945. Apr.: "Lietuvių Žinynas" 45/4, 8. 201

Memorandumas nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymo reikalui. Seedorf b/Zeven, rotat. 1947 m. vasario 16 d. 12 p. 209×296 mm. 202

Raila, Bronys (1909 3 10 —): Bronys Raila **Mūsų federalizmo konspektas.** Memmingen, Verlagsdruckerei Dietrich & Schuster, GmbH. 1948. 20 p. 148×210 mm. Pastaba: 2 p. — Šios Baltijos valstybių federacijos klausimais konspektinės mintys buvo atspausdintos lietuvių tremtinių laikraštyje Mintis Nr. 7 (390) — Nr. 17 (400), 1948 metais. 203

Resolution (?) (Resolution) on the subject recovering the independent State of Lithuania. Seedorf, rotat. 1947 II 16. 3, 3 p. 209×296 mm. Pastaba: po anglų teksto — Rezoliucija nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymo reikalui — liet. kalba. 204

Septynios mirtinos mūsų politikos klaidos. Lietuvių Direktorijos pareiškimas. Lietuvių Seimui New Yorke 1949 m. lapkričio 4—6 d. (Šveicarija), raš. maš. ir sp. rotat. 1949. 12 p. 210×300 mm. 205

Tautinas: Pavėluota kalba (Ištrauka iš Tautos Sargybos Nr. 5 — 1948 m.) Atviras laiškas Mikui Juodajam — Kun. Krupavičiui. (Šveicarija), raš. maš. ir sp. rotat. 1948. 8 p. 210×300 mm. 206

325 Apygyvendinimas, išeivija — Colonisation, emigration — International migration and colonization

Informacija — Kas žinotina naujai atvykusiems. Knygtė skiriama Europos savanoriams darbininkams. London, (Anglija), Prepared by the Central Office of Information for the Ministry of Labour and National Service, Printed in Great Britain by Williams, Lea & Co. 1948. Virš., 44 p. 105×137 mm. Pastaba: 2 p. — Dalis informacijų šioje knygtėje gali dažnai keistis. Ji buvo peržiūreta ir tinka iki liepos mėn. 1948 m. 207

Krulikas, Kazys (1911 1 11 —): Dipl. inž. Krulikas Kazys **Akmens anglis — Belgijos aukšas** (Tarptautinės D. P. Delegacijos informacinė kelionė į Belgiją 1947. I. 19. — 1947. I. 26). Wuerzburg, išleido "Venta", sp: Fraenkische Gesellschaftsdruckerei. 1947. Virš., 48 p. 148×204 mm. RM 2,50. Rec: Obolėnas, K. Tėviškės Garsas 47/73, 4; Plnas, S. Mūsų Kelias 47/26, 5. 208

News Bulletin published on board "T. S. S. Nea Hellas" of the General Steam Navigation Co. of Greece. 2nd Year No. 132 February 21 1949. Extra edition. 2 nmm. p. 308×432 mm. Graikų, lietuvių, vokiečių, lenkų ir anglų kalbomis. 2 p. — Pocius, A: Vasario 16-toji. 209

Souvenir edition Germany-Brazil USAT Gen. Stuart Heintzelman. 26th Apr. — 10th May 1948. Virš., 22 p., iliustr. 202×330 mm. Įvairiomis kalbomis. Pastaba: 17 p. Si-pavičius, M. K. prof.: Į naują gyvenimą žengiant. 210

Viliamas, Vladas (1904 10 15 —): Dr. Vladas Viliamas **Įsikūrimo galimybės užjūrio kraštuose.** Lietuvių emigracijos ir kolonizacijos problemos. Tekste 14 paveikslų ir 4 žemėlapiai. Augsburg, Sudavija, atspausdinta G. Wagner sp. Noerdlingine. 11. 1947. Virš., 112 p., iliustr., 3 žemėlapiai. 147×205 mm. 1000 egz. RM 10,00. 211

(Bus daugiau)

10 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.

—SATURDAY, JUNE 6, 1959

(Tęsinys iš 2-ro pusl.)

užima Panchen Lama. Kadangi jame yra įsikūnijęs aukštesnės kategorijos dievas, tai Panchen Lama yra kiek aukštesnis ir už Dalai Lamą, nors Dalai Lama prie savo neribotos dvasiškės valdžios turi ir tokią pat neribotą žemišką svietišką viso Tibeto valdžią.

Šalia šių dviejų žymiausių dieviškųjų lamų yra dar vadinama Tulku Lama, po kurio seka dar apie 200 budistinių dieviškųjų inkarnacijų Tibete.

Zemės ūkis

Medinis plūgas, tikriau žagrė, spragilas, asilas arba mulas, kaip senaisiais viduramžiais, taip ir šiandien, tebėra Tibetė valstiečių žemės ūkio visa jėga. Nors valstiečių Tibete yra absoliutė dauguma, ir, išskiriant kunigus, vienuolius, valdininkus ir dvarponius, visi kiti yra valstiečiai, bet visa žemė ten priklauso tik ponams bajorams ir vienuolynams. Tačiau tame krašte nuo nepamenamų laikų nėra buvę nei valstiečių karų, nei sukilimų, net jokių klasių neapykantos, nes visada visi turėjo užtektinai pavalgyti ir niekas nebadavo. Per tūkstantį Tibeto istorijos metų nėra nė sykį buvę bado metų. Ir tik kai didelės sunkvežimių kolonos į kraštą privežė raudonųjų kinų kareivių, tie su savim atnešė pirmąjį badą. Tibetė valstietis nebepajėgė išmaitinti tą padidėjusią parazitų ateivių minią. Tai buvo svarbiausioji priežastis, kodėl Tibetas iškėlė sukilimų vėliavas, kurių pasėkoje vėliau tie patys kinų sunkvežimiai atvežė į kraštą "progresą", grįžo atgal į Kiniją pilni pasikrovę tūkstančius tibetiečių tolimoms Kinijos darbo vergų stovykloms...

Dirbant dievams, žemės turtai nesvarbu

Nesvarbu, kokio socialinio luomo ar klasės tibetiečiai bebūtų, visi jie turi bendrą įsitikinimą, kad visa žemiškoji santvarka pareina iš Dievo. Ar bajoras, pirklys, amatininkas ar valtielis, vienuolis ar valdininkas, vyras ar moteris — visi yra pilnai įsitikinę, kad neapsimoka žemiškų gėrybių ir laimės siekti ir kad svarbu yra tik susivienyti su dievybe. Todėl visas penktadalis Tibeto vyrų yra vienuoliai. Todėl niekas Tibete nesipiktina, kai viena moteris turi penkis vyrus arba vienas vyras penkias žmonas. Dėl tos priežasties niekas nerado reikalinga prieš tokią socialinę santvarką kovoti, nors tik 175 bajorų šeimos ir vienuolynai valdo visą Tibeto žemę ir savo rankose laiko visų 3 milijonų ūkininkų žemdirbių tautos ekonominę ir politinę galią...

Kaip atrodo dangaus karalystė žemėje

Nuo nepamenamų laikų per šimtus metų tibetiečiai neleido

jokiam svetimšaliui kojos į savo žemę įkelti. Pirmasis europietis Tibete buvo Marco Polo 13-me šimtmečiuje, prirašęs visokių "pasibaisėtinų" dalykų apie Tibetą ir jo papročius. Spėjama, kad tibetiečiai bus gavę pasiskaityti, ką tokie svečiai apie juos rašo, ir uždraudė kitiems beįvažiuoti.

Tik 1944 metais austras karo belaisvis Heinrich Harrer, atbėgęs iš Indijos, išgyveno Tibete eilę metų, būdamas paties Dalai Lamos mokytoju, gavo patirti, kas už to tibetiečių "nenormalumo" slypi. Šeima ir moterystė tibetiečiams yra šventa, tik kadangi jų akys ir mintys yra visą laiką nukreiptos į "anapus", tai jiems mažai terūpi, kaip yra "šiapus". Šiaip žmona ir motina ten gerbiama labiau nei Vakaruose.

Nesidomėjimas žemės dalykais Tibete matyti iš visų pusių. Pavyzdžiui, pavargėliai, išmaldų prašytojai (ubagai) ten nėra blogos socialinės santvarkos vaisius. Jie melniau sėdi dienų dienas saulėje ir darbo ar uždarbio nepaiso.

Kas kad ištisos žmonių armijos piligrimų, suplyšę, apsilėidę, kruvinomis rankomis ir kojomis, išmaldaudami iš krašto į Lhasą traukia, karts nuo karto puldami ant žemės ir nuogomis rankomis ir keliais akmenimis šliaužia. Jų akys nukreiptos į Lhasą, kur aukštoje pilyje įkūnytas gyvas "dievas" gyvena, kurio vienas žvilgsnis ir rankos iškėlimas palaimina visą jų vargingą gyvenimą, atlygina jų neįsivaizduojamas keliones kančias ir nepriteklius.

Tibetas galėtų būti labai turtingas kraštas. Jo gruntas yra labai turtingas anglimi, rūda, metalų žaliavomis, ypatingai auksu. Tačiau niekam čia neateina į galvą tų turtų ieškoti! Nes žemės turtai nieko nereiškia. Be to, vienas išmintingas Dalai Lama prieš daug šimtų metų yra griežtai uždraudęs žemę rauslioti, nes gali prikelti žemės gelmių dvasias, kurios gali Tibetui atnešti dideles nelaimes.

Daug yra nuostatų, kurių neprisilaikant nelaimė gali užklupti. Buda yra pasakęs "būk dosnus kitam" ir "saugok visokią gyvybę". Štai kodėl tibetiečiai paskutiniu dalinasi su išmaldautojų armijomis, arba net iš savo sriubos įkritusią muselę atsargiai išsemia ir paleidžia gyvą. Rimtas argumentas štai koks: kiekvienas geras ir blogas darbas yra atlyginami "anapus", joks nusikaltimas negalimas išpirkti "šiapus". Juo blogesnis nusikaltėlis, juo žemesniu žvėriu ar vabalu jis antrą kartą turi užgimti. Tad užmušdamas kad ir musę, nežinai, gal savo tėvą ar motiną užmuši...

Yra sena Tibeto pranašystė, kuri skelbia, kad keturioliktoji dievo Čenrosi (Tschrensi) in-

karncija bus paskutinė Dalai Lamos valdžia šioje žemėje. Jau jis buvo priverstas bėgti iš savo krašto ir niekas nebegali pasakyti, ar kada nors jis besugrįš. Tačiau jei ir besugrįš, jis senojo Tibeto jau neberas.

Buvęs Dalai Lamos mokytojas austras Harrer aiškiai sako: tibetiečiai tvirtai tiki, kad devintą pašventintą amuletą jokia kulka neima. Niekam Tibete iki šiol nebuvo atėję į galvą amuletą pakabinti šuniui ant kaklo ir bandyti tą šunį nušauti, ir tuo būdu pa-

tikrinti, ar amuletai tikrai apsaugo nuo kulku.

Raudonieji kinai tikrai tibetiečiams dabar parodys, kad jų amuletai jų nuo kulku neapsaugo... J. Pr.

Pavasarinis Naujienų PIKNIKAS

Sekm., birželio 14 diena
BUČO SODE
Willow Springs, Illinois

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar šlaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: CEntral 6-5208

Generaliai Agentai Šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

PIGIAUSIEJI IR GREIČIAUSIEJI SIUNTINIAI Į LIETUVĄ PER

Patria Gift Parcel Co.

3741 West 26th St., Chicago 23, Ill.
Crawford 7-2126

MOTERIMS: 4½ ya. medžiagos patalo impilams ir 24 ya. įvairaus rayon 6 suknelėms \$53.80
VYRAMS: tamsiai mėlyna vilna paltui, tamsiai pilka dryža vilna siutui, mėlynas rayon siutui ir 6 ya. rayon pamušalui \$55.10

Labai žemos kainos maisto, akordeonų, siuvamų mašinų ir prekių, parduodamų mūsų įstaigoje, o ypač didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų vilnonių medžiagų ir odos.

Siunčiame Jūsų atneštus arba paštu atsiųstus siuntinius. Patalpos vėsinamos—Air conditioned, todėl vasaros metu čia rasite gerą poilsį.

NORS KARTĄ ĮSITIKINKITE!

Darbo valandos nuo 9:00 iki 6:00, šeštadieniais nuo 9:00 iki 5:00.
Skyrius: 3305 SO. HALSTED ST. LA 3-2021.

Gerą vardą dar pageriname...

Atsakydamas į patenkintų mūsų klientų turistų gausius reikalavimus,

COSMOS TRAVEL BUREAU, INC.

patenkintas praneša apie įsteigimą

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

39 Second Ave., Corner 2nd Street,
New York, N. Y.

kuriame bus teikiami puikūs patarnavimai siųsti iš anksto apmokėtu muitu dovanų siuntinius į visą S. S. R., Lietuvą, Latviją, Estiją, Baltarusiją ir Ukrainą. Priėmimas garantuotas.

Licensed by USSR

Valandos: nuo 9 iki 6. Telefonai: AL 4-5456-7

Paštu arba Railway Express agentūra mums atsiųstus siuntinius tuojau išsiunčiame.

NAUJIENOS

ruošia linksmą pavasarinį

PIKNIKA

Sek., Birželio 14 d.

BUČO PARKE

WILLOW SPRINGS, ILLINOIS

BUS ĮVAIRI PROGRAMA
ŠOKIAMS GROS ŠAUNUS ORKESTRAS

Visi kviečiami dalyvauti.